

MAGYARI

Nagys. Kozma András úrnak
HUNGARIA BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GEZA**
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Fényes ünnepek az alkotmány évfordulója napján

Hálaadó istentiszteletek a templomokban. — Unnapi előadások az iskolákban és kulturházakban. — Hivatal-szünet és üzletzárás. — Díszbéd a királyi palotában

Bucuresti. Saját tud. Az új alkotmány egy-éves évfordulóján, február 27-én, hétfőn fényes ünnepek lesznek. Az ünnepek műsora a következő:

A fővárosban délelőtt 11 órakor patriarkai székesegyházban istentisztelet tartanak a szokásos katonai szertartásokkal, az összes királyi tanácsosoknak, a törvényhozó testületek elnökeinek, a kormány tagjainak, valamint a katonai, polgári hatóságok képviselőinek jelenlétében. Hasonlóképpen istentisztelet tartanak az ország összes templomaiban, amelyekben a helyi polgári és katonai hatóságok képviselői is megjelennek. Az ország minden városában és községében ünnepi díszbe öltöztetik a házakat és mindenütt kitézik a nemzeti zászlót. Az iskolákban ismertető előadást tartanak az új alkotmány által életbe léptetett új kormányzati rendszerről, este pedig az iskolákban és a kulturális otthonokban műsoros estélyt rendeznek az eseménnyel kapcsolatban. Az ünnepség napján a piacokat és az üzleteket délelőtt 10 óráig tarthatják nyitva. Közhivatalokban és az igazságügyi fórumoknál szünetel a munka.

Közhivatalokban másnap délután 4 óráig tart a szünet.

Február 27-én ünnepi ebédet rendeznek a királyi palotában. Az ebédet résztvesznek Öfelsége II. Károly király, a királyi tanácsosok, a kormány tagjai, a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal igazgatóságai és tanácsstagjai és *Alexianu Gheorghe* a Bucegi tartomány királyi helytartója.

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal tagjai és az országörök ünnepi díszfelvonulást rendeznek a királyi palota előtt.

Ünnepek a nagyvárad—szatmári római katolikus egyházmezei templomaiban és iskoláiban.

Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn, február 27-én az új alkotmány kihirdetésének évfordulójakor a nagyvárad—szatmári római katolikus egyházmezei katolikus templomaiban ünnepélyes hálaadó istentisztelet tartanak, a hívek, valamint az iskolák növendékeinek részvételével. A Te-Deum után ünnepély keretében az iskolásgyermekek számára előadások lesznek az új alkotmány jelentőségének méltatásáról.

Christea Miron patriarcha-miniszterelnök egyhónapi szabadságidőre Dél-Franciaországba utazott

Bucuresti. Saját tud. Miron Christea patriarkaminiszterelnök szerdán délelőtt 10 óra 5 perckor elutazott a fővárosból. A patriarkaminiszterelnök Emilian Targovisteanu patriarkai vikárius és dr. Baltaceanu háziorvos kíséretében Dél-Franciaországba látogat el. Az állomáson a kormány tagjai búcsúztatták. Miron Christea a vonat ajtajában állva kívánt jó egészséget a jelenlévőknek és megáldotta az országvezetőit.

Bucuresti. Saját tud. Királyi rendelettel február 22-iki kezdettel egy hónapi szabadságot engedélyeztek. A patriarkaminiszterelnök külföldön tölti szabadságidejét.

Temesvár. Saját tud. Miron Christea patriarkaminiszterelnök szerdán este utazott át a Simploexpresszel Temesváron. A nagyállomáson hatalmas főny tömeg várta a vonat érkezését élükön az egyházi és hivatalos hatóságok képviselőivel Miron Christea vonata csak néhány percig állt az állomáson. Ez alatt az idő alatt szalonkocsijában fogadta temesvári rokonait, valamint *Marta* királyi helytartót, *Dragalin* Corneli tábornokot, *Tierau* Emil főpolgármestert és *Pacha* Agoston dr. megyéspüspököt. Néhány pernyi időzés után a patriarkaminiszterelnök vonata tovább folytatta útját, s éjszaka fél 11 órakor haladt át az ország határára.

Kvalkovszky külügyminiszter iránymutató beszédét mondott a cseh egységpart értekezletén

Szerinte az államválságok a kisebbségi kérdés téves kezelése okozta

Prágából jelentik: Kvalkovszky külügyminiszter a Nemzeti Egység Párt titkárnak értekezletén ismertette a külpolitikai helyzetet. A kormány legjobb tudása szerint igyekszik munkáját a nagy nehézségek közepette is kifejtetni.

— Fenn akarjuk tartani — mondotta Kvalkovszky — az állam jelenlegi területét és politikai függetlenségét. A kisebbségi kérdésben elfogult álláspont állami területeinek egyharmadába és nemzeti vagyonunk még nagyobb százalékába került. Az új elrendezés folytán azonban a kisebbségi kérdést nem oldották meg, nem tűnt el. — A német befolyás a jelenlegi helyzetben

belpolitikai szükségesség. Meg kell bénítani azt a propagandát, amely a régi idők visszajöttét helyezi kilátásba. Szerencsésen túléltük a müncheni egyezmény okozta megrázkódtatást és minden igyekeztünkkel azon vagyunk, hogy ujjáépítsük az országot. Kisebbségeink nem kapnak külön jogokat, de ugyanazokkal a jogokkal bírnak, mint a többségiek. Országhatáraink megerősödése a belső megerősödéstől függ. Készüljünk ki a régi hibákat, igyekezzünk saját erőnkre támaszkodni. Okuljunk — mult tapasztalataink, amelyek megtanítottak bennünket arra, hogy kritikus pillanatokban a barátok is cserbenhagytak.

Keresztény „Népközösség“-et

Írta: Schmidt László (Ehed)

Ezt akarunk mi, akiknek szeme előtt húsz esztendő példái megmutatták, hogy keresztény gondolat nélkül nem lehet embereket vezetni. Ideig-óráig bolondíthatják őket, de élő és erős szervezetet alkotni nem lehet. A példák szemünk előtt vannak. A nyugati demokráciák hatalmas és öröknek hitt Népfrentjai szemünk előtt hullanak szét éppen azért, mert szellemük minden volt, csak keresztényi nem. Sorba vehetjük bármelyiket; vizsgálhatjuk a legjobb akarattal őket, de a bomlás csirút egyetlen okra vezethetjük vissza: nem vezette keresztény gondolat még akkor sem, amikor jót akartak. Hát még akkor, midőn alattomos munkájukkal romlást akartak hozni a világra.

Ott népfrentnak nevezték ezeket a szervezeteket: mi Népközösségnek nevezzük. Közösségnek azért, mert mindannyiunk ugyanazt vallja az élet és lét nagy kérdéseiben, vagyis közös a világnézetünk. Közös és keresztény, amint eddig is minden szavunk, gondolatunk és cselekedetünk az volt.

A Népközösség megalkotásánál és szervezeti-szabályzatának megállapításánál tehát nem szabad szem elől téveszteni ezt az igen fontos és elengedhetetlen alapot: a keresztény gondolatot és szeretetet, mely egyedül lehet fenntartója ennek a számunkra igen fontos szervezetnek.

Erőnk, fennmaradásunk forrása a nép. Hagyományainkat őrzi, erkölcsünknek és becsületünknek letéteményese, dalaink a nép lelkéből fakadtak s ez a nép gyökeréig keresztény. Lehet-e tehát más ennek a népek közössége, mint keresztény? Nem lehet, mert akkor már megalakulásánál beleoltotta sajátmagába a halál és bomlás csiráját.

Nem árt ilyen fontos pillanatokban kissé visszapiantani a multba. Hasznos volna roskadozó lelkünket megmártani a mult tanúságainak üdítő forrásaiban. És bármerre nézünk is, mindenütt azt látjuk, hogy népünk keresztény élete és felfogása volt az oltár, ahonnan új erőt meríthettek a legnehezebb pillanatokban is. A tatárjárás után, midőn minden elveszettnek látszott; a mohácsi vészedelem borzalmas vesztesége után is egyedüli erősségünk és menekvésünk az volt, hogy a nép keresztény volt és keresztényi életet élt. Ezekben az időkben a maradék magyarság vallásossága lobogó tüzként lángolt s Krisztus oltárai voltak a nép megerősödésének szent tűzhelyei.

Most olyan hasonló a helyzet. Alokoskodók annyi rosszat tettek velünk. Magyar hibánk, hogy testvéri kézfogas előtt előbb vitatkozni kezdünk egymással, ismét kiütöközt és gátolja a munkát. Legnagyobb bajunk az, hogy legjobbjaink is bizonytalanul tapogatóznak és nem látják világosan a nép helyzetét, még kevésbé a tennivalókat. Sokat beszélünk a nép fontosságáról. Soba annyi tinta nem fogyott, mint éppen ezekben a napokban, de azért a legtöbben nem tudják, mit csinálnak a néppel.

Szerény hangomat felelem és megmondom mi a tennivaló: Népközösségünket töltsük meg a kereszténység lelkével. Közéletünk szellemi életét fektessük emberibb, vagyis keresztényibb alapokra. Túl vagyunk már azon, hogy egymással szemben gyűlöletet szítsunk. Saját magunkon síró önváddal tanultuk meg, hogy mikor gáncoskodással egymás jószándékát lekicsinyeljük és lemosolyogjuk, akkor népünknek és a jó ügynek árulói vagyunk. Hirdetem és mondom, hogy a mi váravart, drága Népközösségünk születése előtt már elpusztul, ha lelkébe a gondolatokat, közvéleményünkbe az irányítást nem igazi keresztények adják. Művészeti, tudományos és irodalmi életéből mindent dobjon ki ez a Népközösség, ami keresztény érületünknek

bántaná. Mert nem akarunk és nem fogunk többé kigyót melengetni keblünkön; meguntuk, hogy hangzatos jelszavak és az összetartás emlegetése miatt farkast dédelgessünk a drága nyáj, a nép között.

A megalakulás szent pillanatában tudnunk kell, hogy a romániai magyarság, vagyis a nép megújodása lehetséges, mert óriási erőtartalékaik vannak, ha azokat becsületes keresztény élettel a felszínre hozzuk. Ebben a szervezetben előreláthatóan nagy áldozatok kell hoznunk az erők felkutatása és munkábaállítás terén. Meg kell találnunk azt a módot, melyikkel a gyökereiben és igazán szívből keresztényiesen gondolkozó Nép fiait vezetőhelyekre állíthatjuk. A mi szellemi világunkba a kényszerítő körülményeken túl is, nem kaptunk évről-évre a nép köréből újabb erősítést. Iskolai statisztikáink szomorúan beszélnek erről. Itt kell áldozatot hoznunk, hogy a mai idők által követelt szellemi felfrissülést emberek a Nép-közösség a Nép közül válassza ki. A munkás, komolyan dolgozó ifjúságot anyagilag is segíteni kell a Nép-közösségnek s ezt az áldozathozatalt csakis egy gyökeréig keresztény szervezet tudja megvalósítani. Hány és hány csodálatos elme kallódott és kallódik még ma is el, mert a szegény szülők nem tudnak anyagi áldozatot hozni tanítatásukra. Nem a Nép-közösségnek kötelessége-e ezeket felkarolni s népünk javára a bőven adott tehetséget kiműveltetni? De ha ezt a szervezetet nem itatja át az önfeláldozás, a szeretet és az adakozás ezelleme, akkor ezek a szent célok sohasem fognak megvalósulni. Ez a szellem pedig tiszta megvalósulása a kétezere éves kereszténységnek.

A keresztény egyházak s ezek közül különösen a katolikus egyház, melynek multját legjobban ismerem, hosszú évszázadok alatt mutatták meg, hogy milyen a szeretetre, tehát a kereszténység lényegére felépített szervezet ereje. Vezetői között csak a napokban láttunk püspökké szentelni egy embert, aki a nép fiai közül való. Odajutott, mert rátermettsége, jelleme és áldozatra kész lelke méltóvá tette erre a munkatérre. És mindenki örvendett és könnyes szemmel imádkozott az Ő egyszerű székely szüleiével együtt, mert akit százazrek vártak vezetőnek, azt az embert adták nekünk.

Nép-közösségünknek az eddig csak az egyhá-

zak által végzett nagy munka egy részét magára kell vállalnia. Ehhez az áldozatos, fáradságos, de gyönyörű munkához azonban sok szeretetre, tehát a kereszténység lényegére van szükség.

Keresztény hitünk a mi erősségünk. Az volt a multban és az kell, hogy legyen a jövőben is. Egyetlen reményünk mindig az volt, hogy sohasem szakadtunk el Krisztus keresztjétől. Amit adott, megőriztük és megköszöntük; amit ránk mért görnyedve, de megnyugodva hordoztuk; ha valamit elvett tőlünk, megnyugodtunk akarátán. Nép-közösségünk megalkotásával sem fog a mi életünk egyszerre megváltozni. Nekünk még sokáig szükségünk lesz arra a lelki erőre és áldozatos munkásságra, amit csak mint keresztények fejthetünk ki. Sorsunk javulásáról és népünk jólétéről ezután már a Nép-közösségnek kell gondoskodnia. A népek lelki megújulás is kell, szervezettől lelki dolgaiban és irányításában is sokat kíván. A Nép-közösség megszervezői az egyházak munkáját és munkáit is szervezzék be elvégzendő feladataik közé.

Az újjászervezés munkájából a keresztény egyházak vezetői és munkásai nem maradhatnak ki. Hiszen jobb szakembereket hamarjában nem lehetne beállítani a munkába, miután azokat a papokat és tanítókat, akik eddig is óriási munkával dolgoztak a nép javáért. Tették ezt szeretetből az iránt a nép iránt, melynek lelkébe gyermekkorukban és később is cseppenként beoltották a keresztény élet alapelveit. Szóval és példával vezették a szeretet útján az embereket s a közös életre először ők tanították meg. Az eddigi szervezési munkával már kezükben van a nép s onnan nem is szabad kivenni, mert egy ilyen nagy változás hátányait a közös, szent cél érezné meg. Ha ők benne vannak ebben a munkában, akkor a Nép-közösség keresztény irányba máris biztosítva van.

Mi, Erdély bércei között élő magyarok, mindig keresztények voltunk; erőnknek forrása mindig Krisztus volt, aki életével megmutatta a tökéletes keresztény élet szépségeit. A zürzavaros világban egyedül Őbenne bízunk s testvéri szeretettel kérjük azokat, kik a szervezés nagy munkáját végzik, hogy Nép-közösségünk alapja, szelleme, irányítója Krisztus áldott tanítása a keresztény szeretet legyen.

Mindenki megtartja régi illetőségét, míg újat nem szerzett

A közigazgatási Tábla elvi jelentőségű döntései

Kolozsvár. Saját tud. A helybeli közigazgatási tábla legutóbbi tárgyalásain általános érdekű ügyeket tárgyalt. Az ügyek mindegyike a gyakorlati élet szempontjából nagyjelentőségű annál is inkább, mert szóbanforgó ügyekben a közigazgatási tábla elvi jelentőségű határozati joggyakorlatot teremtett.

Az érdekesség szempontjából első helyen áll dr. Sebestyén Gyula temesvári ügyvéd illetőségi ügye. Sebestyén 1918-tól 1921-ig nagyváradi lakos volt, most állampolgárságának elismeréséről lévén szó arra kérte Nagyvárad város tanácsát állítson ki részére illetőségi bizonyítványt. E kérés teljesítését azonban Nagyvárad tanácsa megtagadta azzal az indoklással, hogy 1921 után a városról eltozított, Budapest és Temesváron ügyvédi gyakorlatot folytatott és így illetőségi joga önmagától megszűnt. A határozat ellen adott be keresetet Sebestyén ügyvéd a kolozsvári közigazgatási táblához, ahol a nagyváradi tanács határozat megsemmisítését kérte, igazolva helyhatósági bizonyítványokkal, hogy azokon a helyeken, ahol ügyvédi gyakorlatot folytatott az illetőséget nem szerezte meg.

A közigazgatási bíróság a nagyváradi tanács határozatát megsemmisítve utasította a városi tanácsot, hogy a kért bizonyítványt adja ki, mert mindenki megtartja a régi illetőségét addig, amíg új illetőséget nem szerzett meg.

A másik ügy szintén igen érdekes volt. Feldmann Ignác Mezőszilvás község előljáróságától kért illetőségi bizonyítványt, ahol 1907—1918-ig lakott és egy nagyobb birtok bérelője volt. A községi előljáróság megtagadta a kért illetőségi bizonyítvány kiadását azzal az indoklással, hogy a község adókönyvei a forradalmi időkben elpusztultak és így nem tudják megállapítani, hogy Feldmann ott-tartózkodása alatt hozzájárult-e a községi terhek viseléséhez vagy sem. E határozat ellen nyújtott be keresetet Feldmann és annak a közigazgatási tábla helyet adott. A határozat ér-

dekes indoklása szerint, *abból a körülményből, hogy a község adókönyvei elpusztultak, nem származhatik semmi joghátrány a kérelmezőre, mert az adókönyvek elpusztításához neki semmi köze sem volt.* De fel sem tehető, hogy mint egy nagybirtok bérelője, ne járult volna hozzá a közterhek viseléséhez, de ettől eltekintve is Feldmann Románia területén született innen sohasem távozott el és így az illetőséghez való joggal rendelkezik.

Aki magának kutatás — könnyen beleeshetik...

Fura eset volt Katz Mihály kolozsvári Mára-sesti utca 93. szám alatti lakosnak a városi Víz-üzemmel. A Vízüzem 1929-ben megszüntette telkén a vízszolgáltatást, mert nem fizette ki a víz-díjakat. Katz nem törődött tovább a dolgokkal. Telkén kutatásott és annak a vizet használta. A mult évben nagy meglepetésére árverési hirdetményt kézbesített a telekkönyvi hatóság, amelyben arról értesítette, hogy a Városi Vízmű 71.915. tei vízdíj hátralék miatt árverést tűzött ki ingatlanára. A telekkönyvi hatóságoknak ezt a határozatát támogatta meg Katz a kolozsvári közigazgatási táblánál, ahol előadta, hogy 1929 óta nem vette igénybe a vízszolgáltatást és a Vízmű mégis minden esztendőben kiróta rá az illetékeket, annak ellenére, miszerint tudta, hogy ő vízvezetéki vízet egyáltalán nem használ. A közigazgatási tábla a keresetét elutasította és azzal indokolta meg, hogy a Vízüzem nem közigazgatási szerv, hanem kereskedelmi alakulat és így vele szemben csak polgári bíróságnál lehet eljárni.

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: NAGY KERINGÓ.
DORIAN: A VÁGYAK VALCERE.
CORSÓ: KELET LANGOKBAN

Megkezdődött Suciú városi főmérnök perének főtárgyalása

Temesvár. Saját tud. Az állásából felfüggesztett Suciú Adrian városi főmérnök elleni ismert bünper folytatolagos tárgyalását kezdette meg a törvényszék. A főtárgyaláson órákon keresztül tartott Suciú főmérnök folytatolagos kihallgatása. A legapróbb részletekig igyekezett a bíróság különösen a Gyapjuipar telekügyét tisztázni.

A Gyapjuipar nagyobb telket kapott a városi ipari célokra, illetve munkáslakások építésére. A gyár nem építette be az egész területet és bár az építkezéseket 1941-ig kellett befejeznie, már előzetesen azon iparkodott, hogy megvásárolhassa a be nem épített telekrészeket. Ezeket ugyanis, ha határidőre be nem építi, vissza kellett volna adnia a városnak. Suciú főmérnök az illető telekrészek becsülésénél működött közre. Ha alacsonyabb árbevélséget is adott, úgymond, ez méltányos volt, mert a telek nem a főútvonal mentén fekszik.

A gyár kétszázmilliósi investációt eszközölt — mondotta a továbbiakban, — miáltal a város szempontjából is nagy teljesítményt tett. Másutt ilyenek fejében ingyen adták volna, éppen a város érdekében a kérdéses telekrészeket.

Az érdekes tárgyalás egész nap folyt.

Ki lehet-e sajátítani a szabályszerűen eladott birtokot?

Egy érdekes agrárper a nagyváradi tábla előtt

Nagyvárad. Saját tud. Nagy érdeklődésre számított agrárper tárgyalta a helyi Itélőtábla. Szücs Géza dr és neje Értarcsa községben 500 hold földjét az agrárreform során mentesítették a kisajátítás alól. Bizonyítványokkal igazolták, hogy gazdálkodnak és ott is laknak a községben. A mentesítési kérelem minden fórumon átment, melyek azt helyben is hagyták. Később dr Szücs Géza Debrecenbe költözött, ahol ügyvédi irodát nyitott, birtokát bérbeadta, majd később el is adta Lőrinczy Sándornak. Ez a hatóságok tudomására jutva, dr Popescu Aurél államügyvéd perújítási kérelmet nyújtott be a zilahi törvényszékhez, ahonnan az ügyet azonban áttették a nagyváradi táblához, mint a legmagasabb agrárforumhoz. A perújítási kérelemben az állam képviselője arra hivatkozik, hogy dr Szücs Géza nem tartózkodott az ország területén és így jogtalanul kapta meg a mentesítést. Ezért a beadvány kéri, hogy a Szücs-féle birtokot vessék kisajátítási eljárás alá. Több tárgyalást is tartottak ebben az ügyben, azonban eddig még nem tudták megidézni a Debrecenben tartózkodó Szücs Gézát és feleségét. Időközben a község lakosságából is csatlakoztak néhányan a perújítási kérelemhez dr Pop Romulus ügyvéd útján. A most megtartott tárgyaláson a kisajátítást szorgalmazók ügygondnok kirendelését kérték a bírókra dr. Roxin Teodor személyében és kérték, hogy jegyezzék fel a pert az ingatlanra. Az ítélőtábla ki is nevezte az ügygondnokot, de a perfeljegyzési kérelmet elutasította. Az ügy tárgyalását március 29-re halasztották el, amikor is újból megidézék dr Szücs Gézát és feleségét.

Ifj. Kendi Finály István Dr

Vitaminok és hormonok

Amatőrköltésben 116 lei.

Az idej nöbeldij a nagyközönség széles rétegeiben keltett érdeklődést a vitaminok iránt. Kendi Mihály könyve ebben a vonatkozásban kitűnő kézikönyv. Behatóan foglalkozik az élet fenntartásához szükséges erjesztőkkel, vitaminokkal és hormonokkal s érdekes táblázatokban mutatja ki, hogy a különböző élelmickek milyen mértékben tartalmazzák őket.

Hétfőn fel kell lobogózni a házakat

A belügyminiszterium rendeletet küldött szét a hatóságokhoz, amely a február 27-ikén, hétfőn tartandó alkotmány-évforduló ünnepség programját tartalmazza. A miniszteri rendelet szerint ezen a napon valamennyi köz- és magánépületre ki kell tűzni az ország zászlaját, az üzletek kirakataiba Öfelsége II. Carol király és Mihai nagyvajda arcképe helyezendő el. Délelőtti kilenc óra-
kor az iskolákban a tanári kar valamelyik tagja előadást tart az egy éves alkotmánytörvényről. Tízegy óra-
kor a templomokban ünnepélyes istentiszteletet tartanak, amelyen megjelennek a katonai és polgári hatóságok képviselői.

Az olasz külügyminiszter útja a lengyel fővárosban

Varsóból jelentik: Ciano gróf olasz külügyminiszter csütörtök éjjel 11 óra-
kor indul el Varsóba. Kíséretében lesznek *Bulli* nagykövet, *Vitetti* követ, *Bonarelli* követ, *Nonis* sajtófőnök, a külügyminisztérium titkári kara és a római lengyel nagykövet. A külügyminiszter felesége Észak-Olaszországban csatlakozik férjéhez. Ciano gróf Bécsen, Pozsonyon és Oderbergen keresztül érkezik Varsóba.

„Magyar Nők Lapja”

(volt „Magyar Uriasszonyok Lapja”)

Szépirodalom. — Művészet. — Divat.

Újból kapható a pompás kivitelű, legszebb magyar folyóirat. Modern kézimunka és gyermeklap melléklettel.

Megjelenik havonta háromszor.

Megrendelési hely: **TÜRÖK JÁNOS, Oradea, Căsuța poștală 47.**

A Palesztina felőli tárgyalások érdekes fordulata

Egyes arab államok küldöttei mégis közös tárgyalóasztalhoz ülnek a zsidókkal

Londonból jelentik: Hivatalos jelentés szerint egyes arab államok vezetői és a zsidóság képviselői csütörtökön délelőtt St. James palotában bizalmas közös megbeszélésre ültek össze az angol kormány tagjaival. A megbeszélésen részt vesznek Egyiptom és Saudi Arabia megbízottai is. A zsidóságot *Weizmann* és párthívei képviselik, míg angol részről *Halifax* külügyminiszter *Buttler* külügyi államtitkár és *MacDonald* gyarmatügyi miniszter vesznek részt az értekezleten. Az értekezlet megkezdése óta ez az első eset, hogy a arab kiküldöttek zöldasztalnál találkoznak és ülnek tárgyalni a zsidóság képviselőivel.

A magyarországi kormánypárt magába olvasztja az Imrédy-féle „Magyar Élet-Mozgalom” szervezetét

Budapestről jelentik: A Nemzeti Egység Pártja szerdán este pártértekezletet tartott, amelyen résztvettek a kormány tagjai *Teleki* gróf miniszterelnökkel az élen. Jelen voltak *Darányi* Kálmán és *Imrédy* Béla volt miniszterelnökök és a párt törvényhozó testületének tagjai. Gróf *Teleki* Pál miniszterelnök bejelentette, hogy az elnöki tanács egy igen fontos kérdést tett alapos megvitatás tárgyává. A Nemzeti Egység Pártjának és Magyar Élet-Mozgalomnak párhuzamosságát meg kell szüntetni. Szélesebb alapokra akarunk építeni. — mondotta *Teleki* Pál gróf. A pártértekezlet a miniszterelnök beszéde után egyhangulag kimondotta, hogy a Nemzeti Egység Párt, a Magyar Élet-Mozgalom egyesül Magyar Élet Pártja név alatt.

A Balkán-szövetség külügyminisztereinek közös megnyilatkozása a jószomszédság politikájáról

Gafencu külügyminiszter megállapította, hogy megbeszélésekből derülátás alakult ki. — A Fekete-tengeri egyezményre vonatkozó szovjet-javaslatot levették napirendről

Bucuresti. Saját tud. Azokból a nyilatkozatokból, amelyeket a Balkán-szövetség tagállamainak külügyminiszterei a hivatalos közlemény felolvasása után, a sajtó képviselői előtt tettek, a következő kijelentéseket emelhetjük ki:

Saracioglu török külügyminiszter így nyilatkozott:

— Bucuresti összejöveteleink újólag bebizonyította, hogy a Balkán-szövetség a béke és az önállóság biztosítéka marad továbbra is a szövetségben résztvevő államok javára.

Metaxas görög külügyminiszter ezeket mondta: Ma este azzal az érzéssel fogunk elbúcsúzni egymástól, hogy nemcsak a Balkán-szövetség eszméjét szolgáltuk, hanem az általános béke ügyét is. A mi szövetségünk, amely

ifjabb most, mint valaha és amely tele van a legszebb reményekkel, büszkén mondhatja, hogy betöltötte a hivatást, amit elejétől kezdve vállalt.

Markovics jugoszláv külügyminiszter így nyilatkozott: A Balkán-szövetség értekezlete a legtökéletesebb szivélyesség légkörében ér véget. Felelősségünk teljes tudatában megvizsgáltuk a Balkán-szövetséget érdeklő kérdéseket és kerestük a módokat, amelyekkel megnyugtató és a megértés művéhez hozzájárulhatunk. Hiszünk a béke és a jószomszédság politikájának diadalában. Mindig az az óhaj hatott minket, hogy kiküszöböljük az ellentéteket.

Gafencu külügyminiszter a béke és a rend eszméjéről

Végül *Gafencu* külügyminiszter beszélt:

— Közleményünk csupán rövid és összefoglaló képét adja tárgyalásainknak, amelyek részletes program alapján lehetővé tették, hogy újból megállapíthassuk a mai, egyáltalában nem érdektelen időben és érzelmeink teljes egységét. Nem titkolom s azt hiszem kollégáim is egyetértenek velem, hogy megbeszéléseinkből derülátás alakult ki. Természetesen tudatában vagyunk a helyzet komolyságának, mégis úgy látjuk, hogy bizonyos megnyilatkozások, többek között az államférfiak legutóbbi fontos beszédei a kiengesztelődés és a légkör derülésének jelei. Magától értetődően, minden erőnkől és szívünkől hozzá akarunk járulni ehhez az enyhüléshez. Erőnk egységét jelemt és szívünk a bizalomteljes és testvéri együttműködés útját mutatja. Amikor békéről és enyhülésről beszélünk, elsősorban azokra a népekre gondolok, amelyek az utóbbi időben megismerték a háború borzalmait és igazságtalanságait. Reméljük, hogy a tavasz Spanyolországban is meghozza a béke boldogságának napját. Készek vagyunk, hogy eszközeinkkel elősegítsük a spanyol nép sebéinek gyógyulását és erejének visszaszerzését. A békéről beszélve a rend eszméjére gondolok. A rendnek eszmei és cselekvési téren való tiszteletbentartása nélkül a politikai és a területi rend tisztelete nélkül a népek, bármilyenek is legyenek szándékaik és jóakarataik, nem kelhetnek egy-

más segítségére. Ime, ezek azok az igazságok, amelyek fölött a bucaresti értekezleten újból egyetértés alakul ki.

Végül meleg köszönetet mondott a külügyminisztereknek közreműködésükért, amelyekkel lehetővé tették, hogy nagy politikai belátásukkal és tapasztalatukkal együttműköd-hessék.

— Bizonyos vagyok abban, — mondotta befejezésül, — hogy *Metaxas*, *Saracioglu* és *Markovics* miniszter urak államfőik, kormányaik és népeik előtt ki fogják fejezni azt az őszinte szeretetet és hűséget, amely Romániát barátjaihoz és szövetségeseihez, Jugoszláviához és Görögországhoz kapcsolja.

A diplomáciai körökben a kiadott közlemény érdekességének tartják, hogy abból hiányzik a fekete-tengeri egyezményről szóló megemlékezés. Az egyezményre vonatkozó szovjet-javaslat ellen különösen *Metaxas*nak voltak súlyos kifogásai s azért le is vették a tárgyalások napirendjéről.

Gafencu nyilatkozatából a következő jelentést emelik ki a reggeli lapok:

— Rend nélkül, a rendnek eszmeileg és tettekkel való tiszteletbentartása nélkül és politikai és területi elrendezettség tiszteletbentartása nélkül a népek akármilyen jóakarataik legyenek is, nem tudnak egyik a más segítségére sietni.

Elutaztak a fővárosból a Balkán-értekezleten résztvett államférfiak Utolsó események az elutazás előtt. — Búcsú-összejövetelek

Bucuresti. Saját tud. A Balkán-szövetség bucaresti összejöveteleinek utolsó eseményei a török követségen adott ebéd és a jugoszláv követségen rendezett ötórás tea voltak. Este a jugoszláv és a török külügyminiszter résztvett még az intim disz-vacsorán, amelyet az Athenaeum-Palaceban rendeztek, de *Metaxas* ugyanebben az időben a bucaresti görög iskolában tiszteletére rendezett lakomán vett részt, amelyen a bucaresti görögök ünnepelték anyaországuk miniszterelnökét, a görög követ és a követségi tisztviselőket jelenlétében.

Este 11.30 perckor a három vendég-külügyminiszter és kísérelük elutaztak Bucurestiből. Az

állomáson a kormány részéről *Armand Călinescu* miniszterelnök helyettes és *Gafencu* külügyminiszter jelent meg s üdvözölték a távozó minisztereket.

A sajtóértekezlet is bevégeződött.

Bucuresti. Saját tud. Egyidejűleg befejezést nyert a Balkán-szövetség sajtó-értekezlete is. Határozati javaslatot fogadtak el, amely köszönetet mond a négy állam sajtójának a közös ügy szolgálatában kifejtett tevékenységért.

A „Collegium Sacrum“

A bitorosok testülete. — Előkészületek a pápaválasztásra

Róma, február hó.
Vatikánvárosban már minden előkészület megtörtént a pápaválasztásra. A bitorosok testületének tagjai csaknem teljes számban összegyűltek a Vatikánban, hogy a konklávé jelen lehessenek.

A pápaválasztó Szent Kollégiumot egyébként a következő 62 bitoros alkotja: *Olaszország:* Pignatelli di Belmonte, Sbarretti, Boggiani, Gasparri, Dolci, Marchetti Salvaggiani, Nasali Rocca, Ascalesi, Verde, Pacelli, Lauri, Lavitrano, Schuster, Rossi, Furmasoni Biondi, Tedeschini, Fossati, Salotti, Della Costa, Sibilli, Marmaggi, Maglione, Cremonesi, Piazza, Pellegrineti, Pizzardo, Garcia Dominioni, Canali, Jorio, La Puma, Cattani, Massimi, Ma-

riani, Marcati, Boetto. *Franciaország:* Verdier, Liénart, Baudrillard, Suhard, Tisserant, Gerlier. *Belgium:* Van Roey. *Magyarország:* Serédi Jusztinián hercegprímás. *Anglia:* Hinsley. *Irország:* Mac Rory. *Spanyolország:* François d'Assise Vidal y Baraquer. Pierre Ségura y Saenz, Isidoro Goma y Thomas. *Portugália:* Emmanuel Goncalves Crejeira. *Németország:* Adolf Bertram, Michel von Faulhaber, Karl Schulte, Theodor Innitzer. *Cseh-Szlovákia:* Karl Kaspar. *Lengyelország:* Auguste Hlond. *Szírja:* Ignace Gabriel Tappouni. *Amerikai Egyesült Államok:* Guillaume O'Connell, Denis Dougherty, George William Mundelein. *Kanada:* Rodrigue Villeneuve. *Argentína:* Coppello.

A bitorosok testülete

A bitoros, helyesebben a kardinális a pápa után a legnagyobb méltóság az Egyházban. Méltóságának súlyát és fontosságát jelzi már a neve is: kardinális. Amilyen a szerepe annak az ajtótaroknak (cardo), olyan fontos a kardinálisnak is a helyzete, hivatása és feladata az Egyházban. A szentatyák szerint „az Egyháznak kapuja” a pápa; a pápa viszont a kardinálisokra támaszkodik. Azért az Egyházban ősidőktől fogva kardinális a nevük. A „bitoros” elnevezés későbbi eredetű és inkább csak a magyar használja.

A kardinálisok között három osztályt különböztetünk meg: a kardinális-püspökök, áldozárok és diakónusok csoportját. Ez a megkülönböztetés külsőleg semmiben sem nyilvánul meg, csak tisztán a Collegium Sacrum kezeltetésére vet világot.

A Collegium Sacrum eredete az Egyháznak legelső századaiba vezethető vissza, jóllehet a kardinális elnevezés csak Nagy Konstantinus császár idejében fordul elő először. A kardinálisok kezdetben csak diakónusok vagy papok voltak Rómában, de különleges hatalommal és méltósággal felruházva. Már az általános niceai zsinaton (325) elnevezték és Szilveszter pápa nevében aláírják az aktákat.

Általánosan elfogadott nézet szerint szent Péter apostol mellett római székét elfoglalta volna, papokat és diakónusokat szentelt, akikre különös hivatalokat ruházott. Számuk kezdetben igen korlátolt volt, de az Egyház terjeszkedésével szent Péternek harmadik utódja, Anakletusz pápa már huszonötre emelte a római papok számát. Szent Evarisztusz pápa (100—109) Róma városát kerületekre (ma azt mondják: plébániákra) osztotta, minden paróchia élén egy-egy pappal. Szent Higinusz pápa 140 körül a plébániák vezetői mellé klerikusokat osztott be. Ezeket a plébániákat, jobban mondva kerületeket titulusoknak nevezték a kerület középpontját képező templom vagy szent sírja után. A kerület vagy titulus élén álló papot kardinálisnak nevezték. Az ilyen titullussal bíró kerületi előjáró mellett a kardinális címet kapták még azok a papok is, akik a négy, Rómától távol székelő patriarcha római templomában, tehát szent Péter, szent Pál, szent Lőrinc és S. Maria Maggiore templomában látták el az istentiszteletet. Ezek voltak tehát a *presbyteri cardinales*.

Ami a kardinális-diakónusokat illeti, tudnunk kell, hogy a római egyház alapítása óta Rómában épügy, mint Jeruzsálemben, hét diakónus működött minden külön titulus nélkül ott, ahol épen szükség volt rájuk. Ezeknek a diakónusoknak az volt a kötelességük, hogy a szegényekről, hitük miatt a börtönökben sánylódó keresztyénekről és a vértanúkról gondoskodjanak. Fábián pápa 240 körül a diakónusok számára is kerületekre osztotta az örökvárost. Jeruzsálemben a diakónusok élén szent Istvánt látjuk. Így volt az Rómában is. A diakónusok fejt *archidiaconusoknak* nevezték. Senki e méltóságot szebben nem állította be Rómában, mint szent Lőrinc

A kardinálisok száma az idők folyamán különböző volt: ma már az is meghatározott.

Idővel a bitorosok elvesztették eredeti jelentőségüket. A régi idők emlékére ma is kap egy-egy templomot, titulust Rómában a bitoros, de a titulushoz való viszonya ma már nagyon laza, hiszen a kardinálisok között vannak olyanok is, akik Quebec, vagy Baltimore, vagy Sidney püspöki székét töltik be. Azonkívül a diakónus-bitoros lehet áldozópap, vagy püspök-kardinális is, ha egy-egy ilyen állás megüresedése esetén ezért folyamodik és így megszűnhetik teljesen az előbbi titulusa is.

Az ősrégi időben a kardinális a pápa kreatúra (creatio) a kántorbőjji ünnepi istentisztelet alkalmával, miután előbb megkérdezte a hívőket is. Később a titkos konzisztóriumban a kardinálisok véleményét kérte ki a pápa. Ma egészen és kizárólag a pápától függ a kinevezés. Jelenleg rendszeresen évenként két konzisztóriumot tart a pápa, ahol tetszés szerinti számban kreál bitorosot.

A bitorosok kora sincs meghatározva. Giovanni Medici, a későbbi X. Leó pápa pl. 14 éves korában kapta a kardinális kinevezést. Királyi családok sarjainál is tettek ilyen kivételt, de már a tridentini zsinat korlátozza, újabb intézkedések pedig teljesen megszüntették ezt a furesaságot. Régebben klerikus is kaphatott ilyen kinevezést, ez esetben azonban köteles volt felvenni legalább a nagyobb rendeket. Felszentelt papnak nem kellett lennie. IX. Pius híres államtitkára, Antonelli bitoros pl. csak diakónus volt élete végéig. Az új egyházi törvénykönyv szerint azonban legalább felszentelt papnak kell lennie a bitoros-jelöltnek.

Hogy a tudomány, művészet, vagy egyéb kiválóság megfelelő módon képviselve legyen és érvényesülhessen, a bitorosi testületet a szerzetesek rendjéből is kiegészítik. A különböző nemzetek is képviselést nyerne benne. A nem olasz nemzetiségű bitorosok száma egyre szaporodik; jelenleg többségben vannak.

Idők folyamán a pápák mind nagyobb fényvel övezték a bitorosi méltóságot. A lyoni egyetemi zsinaton 1245-ben IV. Ince pápa megadta a kardinálisoknak azt a kiváltságot, hogy bitorpiros kalapot hordhatnak. II. Pál megadta nekik a bitorpiros biretum és piros kerek kicsi sapka (calotta) hordásának jogát, egyben a legszigorúbban megtiltotta, hogy a kardinálisok kívül más is használhassa a jelvényeket. II. Pál pápa volt az, aki elrendelte, hogy a bitoros lova bíortakarót hordjon. VIII. Orbán pápa az *eminetissimus*, *ő eminenciája* címét adta nekik. Legszebb kiváltságuk azonban az volt, hogyha véletlenül az úton halálraféltel találkoztak, azt megmentették, visszanyerte életét és szabadságát.

A kardinálisok különben már rég nem használják a bitor-színt. Tulajdonképpen skarlátpiros a ruhájuk hivatalos színe.

A hetvenes évekig a bitoros köteles volt szigorúan betartani az udvari szabályokat és előírásokat. Lakásának előszobájában (art-camera) két pápai csendőr állott őrt. A lakás

beosztása és felszerelése pontosan szabályozva volt. A piros tapétás baldachinum-szobában pirossal bevont mennyezetes oltár fölött ott díszlett a bitoros címere. A falon piros és lila színű párnán két ernyő (ombrellino) függött. Ha a bitoros valamely ünnepélyre ment, a párnák és az ernyők is vele mentek: az ernyő a nap ellen védte őt eminenciáját, ha fedetlen fővel volt vagy a legméltóságosabb Oltáriszentséget kísérte gyalogszerrel. A harmadik szobában feküdt az asztalon a feszület lábánál a piros biretum. A negyedik szoba volt a trónusterem, teljesen pirossal bevont falakkal, a pápai képpel, a trónussal, amely azonban a fal felé volt fordítva és csak akkor került rendes állásba, ha a pápa a bitoros meglátogatásakor azon helyet foglalt. Csak a felsorolt négy szoba után következett a bitoros magánlakása. Volt idő, amikor a bitoros személyzete nem lehetett tizenhatnál kevesebb, hivatalos felvonuláshoz pedig legalább négy fogat kellett.

Ma a bitoros lakosztályának berendezése csak em ugyanaz. Udvari kísérete áll a belső inasból, az uszályhordókból, titkárból és egy nemes testőrlovagból (gentiluomo cavaliere). A cavaliere a szertartásoknál mindig a bitoros oldalán áll. De az udvari kíséret a legtöbb esetben ma csak „kikölcsönzött”, kivéve az inast és a titkárt. A pápa sem jár már látogatásba a bitoroshoz, előszobájában pápai csendőrök sem állanak már. Sem a pápa, sem katonája nem lépi át a Vatikán küszöbét. A piros selyem-ernyő sem feszül ki többé a bitoros feje felett. A bitoros maga sem fejt ki többé pompát. Róma városán kívül az esti órákban nem egyszer láthatjuk a következő képet: fekete reverendás pap sétál magában, kalapján alig észrevehető a piros zsinór és rojt; pár lépésnyire mögötte követi egy szolgáló, még messzebb hátul egy zárt fogat, két nagy fekete lóval — így végzi sétáját a római Anyaszentegyház bitorosa. A régi udvari etikettből ez az egy kötelező ma is szigorúan: a bitoros csak Róma falain kívül járhat gyalog; ha a városba ér, rögtön be kell szállania gondosan csukott kocsijába.

De azért hercegi rangjuk megmaradt a mai Olaszországban is, máshol is. Rangban megelőzik még a patriarchákat is, közvetlenül az uralkodó fejedelmek után következnek.

Különbö a bitorosról is áll a Szentfrás szava, hogy tulajdonképeni értéke és erkölcsi szépsége *ab intus*. A bitor alól kiragogy a kapucinus barátok az alázatossága, a bencésnek, dominikánusnak vagy jezsuitának a tudománya, a kamaldulinak felebaráti szeretete. Élétük minden percént most is hivataluk gondja, méltóságuk terhe foglalja el. Mint az egyes kongregációk vezetői vagy szorgalmas tagjai, a szerzetesrendek, intézmények, intézetek, főiskolák patrónusai, gondos védői és irányítói, mint a szociális és karitatív egyesületek elnökei, mozzatói, áldozatra kész tagjai, mint a számtalan tudományos és művészeti egyesületek legagilisebb szereplői, ma is a legtisztelendőbb testületét képezik a világnak. Hol és találunk még e széles világon ilyen testületet? Hol van az a királyi udvar, kormány, ország, melynek ilyen szenátusa volna, ahol annyi komolyság, tudomány, éretnység, ember- és élettapasztalat volna egyesítve? Ennek nemcsak a múltban volt egy Mezzofanti bitorosa, aki 33 élő nyelvet beszélt tökéletesen és közötté 50-et még megértett. A nagy tudományos világban ma is elismert szaktekintélyek ők egytől-egyig és ha a bitoros az első méltóság a pápa után az Egyházban, mint ember és első — az első között...

Tóth Tihamér legszebb könyvei:

Hiszek egy Istenben	240
Hiszek Jezus Krisztusban	240
Hiszek az Egyházban	240
Hiszem az örök életet	240
Krisztus Király	240
A szenvedő és győzedelmes Krisztus	240
Tízparancsolat I.	240
Tízparancsolat II.	240
Miatyánk	280
Celvárlévy Oltáriszentség	223

Chamberlain újabb beszédben foglalkozott az angol véderőköltségvetés óriási számadataival

A nagy fegyverkezés útján az általános megegyezés békéjét reméli. Daladier francia miniszterelnök is beszélt, hogy Franciaország hajlandó résztvenni a fegyverkezés korlátozására irányuló békemunkában

Londonból jelentik: Chamberlain angol miniszterelnök konzervatív párt plashernei gyűlésén nagy beszédet mondott. Beszédében a fegyverkezés és a leszerelés problémájával foglalkozott. Többek között a következőket mondta:

Ha meggondoljuk, hogy mily hatalmas áldozatokat hoztunk és fogunk hozni a jövőben is honvédelmi készültségünk érdekében, úgy önkénytelenül is eszünkbe jutnak Shakespeare szavai: „Jöjjön bár ellenünk az egész fegyveres világ, vissza fogjuk verni”. Véderőköltségvetésünk szédítő számadatai is azt bizonyítják, hogy sikerrel fejeztük be a védelmi munkálatokat, a hitelünk iránti bizalom megrendítése nélkül. Ez a körülmény is a béke és a bizalom megszilárdítását jelenti. Az angol kormány folytatja eddigi politikai célkitűzését és minden igyekezetével az általános megegyezés útján való béke fenntartására törekszik.

Az Északamerikai Egyesült-Államok szabadsághősének ünnepe Párizsban.

Párizsból jelentik: Daladier francia miniszterelnök Washington György születési évfordulójára alkalmából rendezett estélyen foglalkozott a jelenlegi politikai helyzettel. Beszédében hangsúlyozta, hogy a francia nép és a kormány ugyanazt a politikát folytatja a béke fenntartására. A béke és a szabadság: elválaszthatatlan javak. Franciaország kész résztvenni a fegyverkezés korlátozására irányuló békemunkában. Beszéde végén Daladier Roosevelt elnök munkásságát dicsérette.

Német és olasz válasz a Chamberlain véderővitai nagy beszédére.

Berlinből jelentik: Tegnap számunk részletesen közölte azt a beszédet, amit Chamberlain miniszterelnök kedden délután tartott az angol alsóházban. A beszéd egyrészt a fokozódó fegyverkezési kiadások miatti aggodalmat fejezte ki, másrészt azt a nehéz helyzetet, hogy ma még az általános leszerelés az államok közötti bizalmatlanság miatt el nem érhető. A miniszterelnök beszédének azonban lényeges része volt az is, hogy Chamberlain meglátása szerint senkise akar háborút.

A „Berliner Börsen-Zeitung” írja erről a beszédéről: „Jellemző beismerés az angol miniszterelnöknek az a nyilatkozata, mely azt mondja, hogy valóságos örület a fegyverkezési verseny. Szerencsétlenségre Chamberlain nem vonja le a felfogásából a szükséges következtetéseket”. A „Berliner Lokal-Anzeiger” azt mondja, hogy csak vegyes érzelmekkel lehet fogadni az angol miniszterelnök beszédét. Tragikus vallomásokot tesz a fegyverkezés örületéről, mégis folytatja a fegyver-

kezés fokozásával való fenyegetőzéseket. Végeredményben a beszédből csak a politikai határozatlanság benyomása marad meg, amely az utóbbi években annyira jellemezte a három demokrata nagyhatalom külpolitikai irányát. A „Deutsche Allgemeine Zeitung” Chamberlain beszédéből azt a részt emeli ki, mely arról szólott, hogy nem kell hinni a más államok támadó szándékáról terjesz-

Az állampolgársági összeírásból kimaradtak helyzetének rendezése

Dr. Soós István nagyváradi ügyvéd javaslata. — Bánffy Miklós magyar népközösségi elnök a javaslat értelmében előterjesztést tesz a kormányhoz

Nagyvárad. Saját tud. Az egész országban százezrekre megy azoknak a kisebbségi polgároknak a száma, akik az állampolgári névjegyzékből kimaradtak és bár minden törvényes kellekkel rendelkeznek, hivatalosan még sem állampolgárai az országnak. Ezek a szerencsétlen emberek sokszor önhibájukon kívül a leg súlyosabb helyzetbe kerülnek, mert az állampolgársági jog igazolására lépten-nyomon, minden hivatalos eljárás során szükség van és ez az igazoló papír sokszor családok mindennapi kenyerét s létét biztosítja.

Országos mozgalmak is indultak már nem egy ízben a hivatalosan be nem írt állampolgárok elismertetése érdekében, de az általános rendezés egyre késik, jóllehet már nem egy ízben jelentek meg olyan törvények és rendeletek, melyek bizonyos, megszorított feltételek mellett a lakosság egy-egy kategóriája számára lehetővé tették az állampolgárság megszerzését.

Különösen súlyos ebből a szempontból a helyzet a határszélén. Így például Nagyváradon a polgármesteri hivatal hiteles megállapítása szerint az összlakosságból csupán 19.268 családfő szerepel az állampolgári névjegyzékben 53.925 taggal, ami azt jelenti, hogy — ha csak a legutóbbi népszámlálás ismeretes adatait

tett képzelődéseknek. Ez a kijelentés komoly választ Pittmann amerikai szenátornak, ki rádiószózatban uszított a tekintélyuralmi rendszerű államok ellen. Az amerikai külpolitika mindenképpen harcot akar a totális államok ellen. Viszont Chamberlain kijelentései szerint az angol külpolitika arra törekszik, hogy a kétféle kormányrendszerű államok békésen megjelenjen egymás mellett. Ebből nyilvánvaló, hogy az angol és az amerikai külpolitika ellenmondásban van egymással.

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia-ban Gayda főszerkesztő ír a Chamberlain keddi beszédéről. A cikk örömmel könyveli el azt a kijelentést, hogy mesebeszéd a más államok támadó szándékáról való híresztelés. Viszont megütközik Chamberlainnek azon a megállapításán, hogy a fegyverkezésre nincs meg az általános jóakarata. Ennek a kijelentésnek igazi értelme az, hogy a nagy demokrata államok addig még tárgyalásokba se akarnak hocsátkozni, míg fegyverkezésüket a végső fokig nem fejlesztették. Ágyuk árnyékában akarnak olyan békét, melyet megfélemlítéssel kényszerítenének ki.

vesszük figyelembe. — ebben a határszéli városban nem kevesebb, mint 32.000 lakosnak nincs meg hivatalosan állampolgári joga.

Annakidején a volt Országos Magyar Párt is több ízben tett lépéseket a helyzet orvoslása érdekében, ami főképp mult év novembere óta vált rendkívül súlyossá, midőn felsőbb rendelkezés következtében beszüntették a nyugdíjak folyósítását mindazok számára, akik nem tudták felmutatni állampolgársági igazolványukat, holott természetesen és nemzetközi jog szerint is román állampolgároknak volnának tekinthetők.

Az erdélyi magyar népkisebbségi csoportnak a kormánnyal nemrég kötött egyezménye időszzerűvé tette a kérdés újabb felvetését. Dr. Soós István nagyváradi ügyvéd ezért emlékiratot intézett gróf Bánffy Miklóshoz, a népközösségi szervezőbizottság elnökéhez s ebben kérte, hasson oda, hogy a kormány sürgős törvényes intézkedéssel rendezze az állampolgársági lajstromból hiányzókat helyzetét. Az emlékirat figyelemreméltó gyakorlati megoldást is javasol, midőn azt kéri: vételesen be a kormány a nemrég megjelent állampolgársági törvény végrehajtási utasításába egy olyértelmű rendelkezést, hogy mindazok, akiknek a békeszerződés értelmében megvan a joguk a román állampolgárságra, de az annak idején eszközölt összeírásából kimaradtak, hat hónapi határidőn belül az illetékes községvezetőkön az állampolgári névjegyzékbe való beírás céljából pótlólag jelentkezhessenek. A községi hatóság az ilyen jelentkezőket köteles volna bejegyezni az állampolgárok névjegyzékébe, ha két okmányt felmutatnának és pedig igazolást arról, hogy 1918 december elsején Románia területén illetőségi joggal bírtak és hogy azóta semmilyen más állampolgárságra nem optáltak.

Bánffy Miklós a napokban választott erre az előterjesztésre és közölte, hogy rövidesen Bucurestibe utazik, ahol felkeresi Dragomir Silviu kisebbségi minisztert és eléje terjesztli a javasolt megoldást, melyet ő is időszzerűnek és a helyzet megoldása szempontjából alkalmasnak tart.

Ezek után szeretnénk remélni, hogy kisebbségi vezetőink fáradozása és a kormány jószándéku segíteni akarása mihamarabb olyan eredményben találkozzék, amely végre gyógyírt hoz több százezer kisebbségi polgár sokéves sérelmére és megadja a román állampolgárságot mindazoknak, akik a mostani szomorú és kellemetlen helyzetbe csupán bizonyos formák elmulasztása miatt kerültek.

Kép a spanyol-francia határról, amely zuflowa van francia katonasággal

Könyvismertetés

Potemkin

Nem tudom, ki az a Szolovejsik. Még elképzelni is bajos, annyira személytelenné válik a könyvében. Tudatosan, vagy öntudatlanul, de eltűnik a hatalmas alakok között, melyeket vásznára vetít s még csak árnyéka sem igen látszik. Azt sem tudom, hol írta meg könyvét Potemkinről, mikor és miért, — nem tudom, honnan szerezte a rengeteg adatot hozzá, mikor volt alkalmá megszerzeni Potemkinnek és Nagy Katalin cárnőnek leveleit, kis céduláit, az állami aktákat és az egész óriási anyagot, melyből könyvét felépítette. Nem tudok semmit az íróról, de ez nem is fontos. A kifeszített vásznon két alak mozog: Katalin és Potemkin. Őket látjuk és senki, semmi más.

Sokszor elkésérített az a gondolat, hogy mennyi igazságtalanság éri azokat, akik csak egy félféjjel is kilátszanak a többi ember közül. Lefestik őket érdemtelenségre, rosszaknak, vagy, néha, érdemtelenségre jóknak; felelőtlen pletykák terjengenek élőkéről és halottakról; tetteikbe olyan szándékokat és indító okokat magyaráznak bele, melyek talán soha eszük ágába sem jutottak. Bűnöket, tévedéseket kennek rájuk, melyeket talán alkalmuk sem volt elkövetni. Felelőtlen, vagy rosszakaratú emberek vádakat bocsátanak világgá, suttogva és titokzatosan s a vádak előtt nincs menekvés. Lehet az, hogy valaki így haljon meg, alaptalan vádakkal befeketítve, rágalmak súlya alatt? Nem tudtam, nem akartam hinni. És vajjon a következő nemzedékek ráérnek-e arra, hogy foglalkozzanak az ügyével? Van-e kedvük hozzá, hogy utánajárjanak az igazságnak, amely mindenképpen csak viszonylagos, mert hiszen egy ember lelkét tökéletesen megmérni, minden tulajdonságát értékelni úgy sem lehet.

Potemkinnek akadt ilyen késői védője Szolovejsik személyében.

A tizennyolcadik század vége felé Európa csupa drámai feszültség és drámai történet s ebben a hatalmas drámában az orosz rész főszereplői ök ketten: Katalin, a kis német hercegisasszony, akiből cárnő lesz és Potemkin, a vad és mogorva nyugalmazott öreg ezredes fia, aki féltékenységgel győzri hazugsággal szerzett fiatal feleségét.

A háttér sötét. És fekete meg vörös, égő színekkel festett minden kulissza. Az orosz népek, úgy látszik, az a végzete, hogy véres, fojtott jajos, kancsukás zsarnokság alatt nyögjön. Talán ezért olyan ijedt és álmodozó, olyan szelíd és csöndes az orosz paraszt. Egyik zsarnok után a másik köti láncra és táncoltatja, mint a hegyi medvét. Néha kitör a medve egy pillanatra és felébred benne az ősi, sötét ösztön: ölni a hóhért! Vérbeborult szemmel csapkod ilyenkor jobbra-balra, mindaddig, míg rá nem jön, hogy egyik hóhér kezéből a másik hóhér kezébe került át a lánc vége s neki újra alázatokodnia és engedelmeskednie kell.

Potemkin igazi orosz, fájának minden megaláztatásával, fojtott vadságával, féktelen fékeztségével, nyers durvaságával és lelki felemelkedésével. Élete a mi szemünkkel nézve bojtányos. De talán csak azért tudott ennyire gátlás nélkül tombolni a világ örömei közepe, mert semmire sem becsülte a földi örömeiket, hanem sokkal magasabbra, többre vágyott. Magasra tudott repülni s a szárnyát nem láthatta senki. Vagy csak nagyon kevesen láthatták.

Egy kis szomorúsággal teszem le a könyvet. Igaz, hogy jobban megismertük őt. De vajjon lesz-e valaha is írónak hatalma rá, hogy a szállóigévé lett mondást kitörölje az emberek beszédjéből és a tömegek meggyökerezését tévedésé helyesbítse? Potemkinfalva. — ha tudjuk is, hogy Potemkin igazi városokat épített, kőből, emberi verejtékből és kincsekből, akkor is használni fogjuk ezt a kifejezést, alkalomadtán.

Vajjon fontos-e, hogy így van? Potemkin, ha látná, bizonyára csak vállat vonna kicsinylően, elbiggyesztett szájjal. Nem mindegy, mit

Ötven csillagász idegmunkája a Mount Wilson-i csillagdában

San Francisco, február hó.

A kaliforniai Pasadena-erdőség mélyén minden lakott területtől távol 1904-ben épült fel a Carnegie-alapítvány támogatásával a világ legnagyobb csillagászati figyelőintézete. A Mount Wilson-i csillagda főképpen a napkutatás terén végez felbecsülhetetlen munkát. A csillagda figyelőtornyát eredetileg 60 láb magasra építették, később azonban 130 lábnyira nagyobbították meg. A szolgálattevő csillagászokat lift szállítja a magasba a teleszkóp figyelőasztala elé. A háború végén új, hatalmas távcsővel szerelték fel a tornyot. Hatalmas, gigászi gépek szövevénye, mint pókot a háló, veszi körül a csillagászt, aki kényelmes karosszékéből figyeli az Univerzumot.

Az óriási teleszkóp nincs beépítve: egy hatalmas acélszerkezeten lóg a magasból. A szerkezet tengelye pontosan megfelel a föld ten-

gelyének s minden irányban könnyűszerrel forgatható. Ha a csillagász be akarja állítani a távcsövet, telefonon leszól a gépterembe. Csak számokat mond be és másodpercek: a gépezet pillanatok alatt beállítja azt a kívánt célpontra.

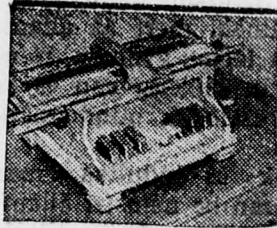
Jelenleg ötven csillagász dolgozik a Mount Wilsonon. Erős idegzet, hatalmas munkatempó kell az itteni kitarláshoz. A látvány, amely a kutató elé tárul nemcsak lenyűgöző, hanem kísérteties is és romboló: hiszen a száguldó térben a teleszkóp előtt álló emberparány szemeláttára távoli világok születnek és csodás, dermesztő színjátékkal roppannak össze másodpercek alatt.

Az intézet fennállása óta sok kitűnő csillagászt szállítottak el teljes idegösszeomlással a Mount Wilson kupolája alól.

Ki írta a kongresszusok tagjait rágalmazó leveleket?

Tízezer írógép vezette nyomra a rendőrséget

Newyork, február hó. Furcsa és a maga nemében páratlan rekordot ért el Converse L. Clarence amerikai nyomozórendőr. 18 hónap alatt nem kevesebb, mint tízezer írógépet próbált ki Washingtonban és szerzett róluk írásmintát. Nem valami különös gyűjtőszemély-készítette erre, hanem egy bonyolult bűnügy felderítése. Egy ismeretlen négy esztendeje súlyosan sértegető és

rágalmazó leveleket küldözgetett a kongresszus tagjainak és a rendőrség minden erőfeszítése kudarcba fulladt, hogy leleplezze a névtelen levélíró. Annnyit megállapítottak, hogy valamennyi levél ugyanazon az írógépen készült. Semmi más nyom nem kínálkozott ezen az egy adaton kívül.

Converse tehát ebbe kapaszkodott bele. Kitérte maga elé a képtelen feladatot: az Egyesült Államok fővárosának területén használatban levő sokszázezer írógép közül kikutatja azt az egyet és vele nyakoncsipi gazdáját. Igazi yankee szívósággal és rendszerességgel látott munkájához. Előbb górcsővön át tüzetesen végigtanulmányozta a levelek betűit, hogy így pontosan emlékeztetbe vésődjenek a gépirás jellegzetességei. Aztán sorba látogatott minden elképzelhető irodát, hivatalt, vállalatot és ismerős magánlakást, ahol csak gépen írtak. Valamennyiről írásmintát vett és összehasonlította a levelek szövegével. Végül már egész kötetre való anyagot gyűjtött össze és ismerősei rendszerint úgy találták lakásán, amint géppel teleírt papíroshegyek között, górcsővel tanulmányozza a mintákat.

Természetesen senkinek sem volt sejtelméről, miért ez a lázas munka; azt hitték hóhortból gyűjti az írásmintákat s végül már elne-

vezték „az írógép bolondjának.” De Converse édes-keveset törődött az emberek véleményével. Annál kevésbé, mert nemsokára nyomra akadt.

A tízezer minta között talált egyet, amely hajszálra egyezett a levélszöveg alakjával.

A rágalmazó levelek mondatfűzése arra mutatott, hogy szerzőjük hivatalnok, valószínűleg könyvelő.

Valóban a kérdéses gépen az egyik vállalat könyvelő-tisztviselője dolgozott, bizonyos Mr. Robinson C. John. Converse beállított hozzá az irodába, ahol éppen szorgalmasan gépelt és hárságosan felszóltotta, hogy kövesse a rendőrségre. A könyvelő nagyot nézett, de aztán engedelmesen felállt és vette a kalapját. Tudta miről van szó, de azt aligha képzelte, hogyan jöttek rá a dolgára. Csak ezután patant ki az ügy és a nyilvánosság és felettesei jól megérdemelt ünneplésben részesítették „az írógép bolondját.”

Cseh-Szlovákiába csak beutazási engedély alapján adnak vizumot

Szatmár. Saját tud. Mivel az utazó közönség körében ebben az irányban tájékozatlanság uralkodik, a cseh hatóságok levelet intéztek az illetékes satmári tényezőkhöz és figyelmeztetik az utazni akaró kereskedőket és magánosokat, hogy a cseh konzulátusok csak beutazási engedély alapján adják ki a szükséges vizumot. Az engedélyt vagy az a cseh-szlovák helyi hatóság állítja ki, ahova az utas készül, vagy — kereskedő részére — a cseh-szlovák kereskedelmi és iparkamarák.

beszél a késői kor sok idegenje? Ő túl van minden küzködésen, tévedésen, megpróbáltatáson és földi örömon.

Egy bizonyos. Az ember sokszor kérkedik kártyáival, amelyeket önmaga öröme emel. Ezek a kártyavárak időről-időre leomlanak. Lélekből nagyon kevés jutottunk előre. De vannak eszmék és gondolatok, amelyek szentek és azok is maradnak mindig. Egy-

szertű, érthető, súlyos szavak, amik ezer és ezer év óta kopnak már és mégsem lehet egy nyomnyira sem elkopatni őket.

Isten és haza. Ez a két szó Potemkin számára is szent volt.

Kosáryné Réz Lola.

Ára fűzve 132. kötve 216 lei. Kapható minden könyvkereskedésben.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Borult, ködös marad az idő, de eső és havazás már kevés lesz. A hőmérséklet alig változik.

AZ ANGOL URALKODÓ-PÁR A NEW-YORKI VILÁGKIÁLLÍTÁSON. Newyorkból jelentik: Nagy-Britannia uralkodója és felesége a newyorki világkiállítást minden valószínűség szerint június 10-ike körül tekintik meg.

Aradon lezárult az Arcvonal magyar tagozatába való beiratkozás. Saját tud. Szerdán, február 22-én este nyolc órakor járt le Aradon a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal magyar tagozatába való jelentkezés határideje. Arad magyarsága a város három különböző pontján elhelyezett szervező irodák útján vétethette fel magát az állampárthba. Még az utolsó nap délutánján is nagyüzemi jelentőségű volt az Iparos Otthonban lévő központi irodában.

A BELÜGYMINISZTERIUM ELRENDELTE, HOGY MEG KELL IRNI TORDA VÁROSÁNAK TÖRTÉNETÉT. Tordáról jelentik: Most érkezett meg a tordai polgármesteri hivatalhoz a belügyminiszter rendelete, melynek értelmében meg kell írni Torda város történetét. A történelmi munkában fel kell ölelni a tordai iskolák, templomok, kulturális egész múltját és a város vezetőségek tagjainak életrajzát is.

SZENT VINCE SZANATORIUM Mercurea-Ciuc -- Csikszereda

Igazgató-főorvos: Dr SIMKO GYORGY
Telefon: 155

Röntgen, Kövid hullám, Modern műtő,
Minden eddig ismert villanygyógygép

Felvetetnek, fertőző betegek kivételével,
sebészeti és belbetegek

Külön szoba ára napi 120 Lei
Közös szoba ára napi 80 Lei

Megszüntették az eljárás a volt szatmári megyefőnök ellen. Saját tud. Mihai Marinescu alezredes, Szatmár vármegye legutóbbi volt megyefőnöke ellen kétszáz ezer lei el nem számolása miatt büntető eljárás indult. A volt prefektus ugyanis a Goga-kormány választási készülődése során 80 ezer lei választási propagandára költött, míg 120 ezer leiért két ingeket és derékszíjakat rendelt. Ezek a felszerelések pontosan arra a napra készültek el, amikor a kormány megbukott. A készítményeket azonban át kellett venni és a megye pénzből kifizették. A megyei közigazgatás felülvizsgálása során ezt a két kiadási tételel nem ismerték el és a volt megyefőnök ellen megindították az eljárást. A volt prefektus miniszteri rendeletet mutatott fel, mert ezeknek az alapján végezte a kifizetéseket. A szatmári vizsgálóbíró megszüntette Mihai Marinescu ellen az eljárást. Az ügyészség fellebbezett, de a másodfokú vádtanács szatmárban az eljárás megszüntetése mellett döntött.

ÚJ SZABALYZAT AZ ÜGYVÉDJELÖLT GYAKORLATRÓL ÉS AZ ÜGYVÉDI VIZSGÁRÓL. Bucuresti. Saját tud. A király aláírta szerdán az ügyvédjelölti gyakorlatra és az ügyvédi vizsgára vonatkozó szabályzatot.

Hatvan aranybányamunkás harmadik hónapja nem kapott fizetést. Dévai tudósítónk jelenti: A „Magura-Toplita Concordia” aranybányatársulat boicaj 60 munkása panaszos beadványban hozta a dévai munkaügyi alfelügyelőség tudomására, hogy múlt év december eleje óta a munkások nem kaptak fizetést. S assu munkaügyi alfelügyelő a panaszt azonnal a miniszteriumhoz továbbította s az onnan kapott utasítások szerint rövid időn belül személyesen fog kieszállani a vizsgálatot lefolytatni a különös panasz ügyében.

LÉGVÉDELMI ELŐADÁS A NAGYVÁRAD VÁROSHÁZÁN. Vasárnap február 26-án ismét légvédelmi előadás lesz a városi városházán. Tánase Constantin őrnagy délután 4 órai kezdettel a kollektív védekezésről és körülményeiről tart kimerítő előadást a városháza nagyszobájában. A város vezetősége kéri a közönséget, hogy a díjtalan közérdekű előadásnál nagyobb számban jelenjen meg.

Hárommillió zsákmány. Bucurestiből jelentik: Ugy a csernovitz, mint a fővárosi rendőrség lázasan nyomoz egy nemzetközi betörőbanda után, amely a napokban nem kevesebb, mint hárommillió leinyi értékű zsákmánnyal végezte egy betörését. Csernovitz város kellős közepén, Sabina Fuk lakásán törtek be a banda tagjai és onnan dollárban, fontban, leiben, csehkoronában és ékszerben több mint hárommillió lej értékű zsákmányokat. A nyomozó hatóságoknak az a véleménye, hogy a nemzetközi rablóbandának sikerült zsákmányával átjutni a határon.

FEL KELL BÉLYEGEZNI A SAJTÓIGAZGATÓSÁGHOZ INTÉZETT KÉRVÉNYEKET IS. Bucurestiből jelentik: A nemzeti propaganda államtitkárság mellett működő sajtóigazgatóság közli, hogy a magánosok és a magánvállalatok jövőben benyújtandó kérvényeiket szabályszerűen fel kell bélyegezzék (8 + 1 lei bélyeggel.) A fel nem bélyegzett vagy helytelenül bélyegzett kérvényeket nem veszik figyelembe.

Meghalt Hadházy Jenő. Kolozsvárról jelentik: Erdély magyar fiatalágának ismét halottja ban. 28 éves korában meghalt Hadházy Jenő középiskolai tanár, néhai Hadházy Jenő dr balázsfalvi állatorvos fia. A nagyrahivatott fiatalember, miután középiskolai tanulmányait a kolozsvári unitárius kollégiumban elvégezte és az egyetemen kitüntetéssel tette le vizsgáit, megszerezte tanári oklevelét, előbb a nagyenyedi református, majd a kolozsvári unitárius kollégiumnál kapott állást. Kolozsvári állását súlyos szívbaja miatt nem foglalta el. Halálát övegy édesanyján és két testvérén: Hadházy Margit dr orvosnőn és Hadházy Béla szigorló orvoson kívül előkelő rokonság gyászolja. Temetése osztrótokon délután 4 órakor volt a házsongárdi temető halottas kápolnájából, az unitárius egyház szertartásai szerint.

JELENTKEZÉS AZ UJSÁGÍRÓ-CÉHBE. A Szamos tartomány körzetébe tartozó hivatásos újságírók céhének elnöksége az alábbiakat közli: Mindazok a hivatásos újságírók, akik felvételüket kérik Szamos-tartomány újságíró céhének tagjai közé, folyó évi március hó 15-ig küldjék be kérvényüket dr. Bornemisa Sebestyén céhelnök címére Cal. Motilor 59. sz. alá. Kérésükhöz mellékeljék a következő iratokat: 1. Állampolgársági bizonyítvány közjegyzői másolata. 2. A hivatásos újságírói minőség igazolása. (A hivatásos újságírói minőséget igazolni lehet valamely újságírói egyesület, vagy lapvállalat igazoló iratával és nyugdíjintézeti tagságával). Dr. Bornemisa Sebestyén, Szamos-tartomány újságíró céhének elnöke, Végh József alelnök. A kérvényüket a városi csoport tagjai Perédi György elnökhöz adják be legkésőbb március 10-ig.

Teadélután a Sasoknál. A Sasok Turista Egyesülete folyó hó 26-án vasárnap délután öt órai kezdettel az I. G. Duca-utca 9. szám alatti táncteremben teadélután rendez. Belépti díj 20 lei, melyben a tea ára is bennefoglaltatik.

Corsó mozgó.

Csütörtöktől:

Az örök titok

J. Spillmann jezsuita páter világhírű színművének filmváltozata.

Rendezték:

Farkas Miklós és György István. A zenét Liszt és Berlioz eredeti motívumainak felhasználásával írta és dirigálta: Koudela Géza.

Főszereplők:

Az abbé — — — — — Harsányi Rezső
A gyilkos — — — — — Gárday Lajos
Catherine — — — — — Fedák Sári
Püspök — — — — — Lehotay Árpád
Mme Blanchard — — — — — Vágóné Margit
Jolly — — — — — Sulyok Mária

Az örök titok

az emberi méltóság, a valóságos szeretet,
a hősiesség önfeláldozás mesterei játéka!

Nincs ma film, amely ennyire kimutatná mire
képes egy igazi ember, ha hinni tud!

Zürichj zarálat. Párizs 11.65, London 20.62;
Newyork 438.87, Brüsszel 74.02 f6l, Milánó 23.12;
Amszterdam 235, Berlin 176.60, Szófia 540, Prága
15.05, Varsó 83.00, Belgrad 10, Bucuresti 337.

POMPÁSAN SIKERÜLT A BUCURESTI MAGYAR DIÁKBÁL. Bucuresti. Saját tud. A bucuresti diákbál, amely minden évben a főváros legkiemelkedőbb magyar társadalmi eseménye szokott lenni, szombaton este zajlott le a Liedertafel nagyszobájában. Tizenöt nyitópárnak a Gaudeamus hangjaira való bevonulása és csárdása nyitotta meg a bált, amely külsőségeiben a fényes, előkelő erdélyi bálokra emlékeztetett. Megjelent a bucuresti magyar társadalom színe-java. Pompás, gazdag öltözékeket lehetett látni, amelyek megnyugtató következtetéseket engedtek arra az anyagi színvonalra is, amelyet a főváros magyar társadalmi elért és tartani tud. Vidékről is sokan felutaztak erre az alkalomra Bucurestibe. Erdélyből és ókirályságbeli városokból siettek magyar családok, hogy részesei legyenek ennek a minden évben ünnepszamba menő farsangi eseménynek. Feltűnést keltett egy ploesti csoport négy magyar ruhás leánnyal, akiknek bevonulása, jelenléte még jobban kihangsúlyozta az esz magyar hangulatát. A bál kiválóan kivirradt tartott és erről mindenki egy vidám, szép és zavartalan örömmel teljes mulatság emléket vitte magának.

Az aradi husipari szindikátus hushagyókeddi összejövetelén szeretetadományokat osztott szét. Arad. Saját tud. A közel félévszázados multra visszatekintő aradi husiparosok szindikátusa ebben az esztendőben is, hasonlóan a multhoz, megrendezte a hushagyókeddi barati összejövetelét a szindikátus székházában. Ezt megelőzőleg kedden délelőtt az aradi husiparosok az aradi Polgári Aggmenház és az aradi Iparos Aggmenház tiztiz tagját szeretet-csomagokkal ajándékozták meg. Minden megajándékozott egy kiló felvágottat, kenyert, bort és cigarettát kapott. Szerdán délelőtt az aradi husiparosok a városi szegényház lakóit vendégelik meg, hogy eleget tegyenek a husiparos-céh ősrégi hagyományainak.

TIZ NAPRA BETILTOTTÁK A „SEMNALUL“-T. Bucuresti. Saját tud. A Semnalul című fővárosi lap megjelenését a belügyminiszterium 10 napra felfüggesztette.

Akinek még a mindennapi kenyérből sem jut Sáppadt, borotválatlan arcából segélykérően tekint szét a szerkesztőségben sok szenvedést eláruzó könnyes szemé. Bátorralanul tör fel ajkáról a panaszkodás: „Szabóságod vagyok, de hosszú évek óta nem tudok dolgozni... Sulyos csonttuberkulózisom miatt még a legzükségesebbet, a mindennapi kenyeret sem tudom megszerezni... sem magamnak, sem családomnak... Próbáltam dolgozni, de egy-két nap után kidültem... Meg nem is kapok munkát, hiszen most még az egészségeseknek is küzdelembe kerül a munkaszerezés... Így évek óta nyomorgok... Kérem a Szerkesztő urat irjanak nyomorúságomról egy néhány sort. Talán akad a jószívű olvasók közül, aki megszán és akármivel segít rajtam... Megirtuk... Szeretnénk, ha csakugyan nem találna süket fülekre Kis András szabóságod kérelme. Váradon lakik a Doina utca 5. szám alatt. Szerkesztőségünk is szívesen továbbítja az esetleges adományokat.

ÚJ LÉGVÉDELMI VILÁGÍTÁS. Berlinből jelentik: Németországban újszerű elsötétítési eljárással kísérleteznek. A berlini műegyetemen dr. Riehl az elsötétítési problémájával foglalkozva rámutat azokra a nehézségekre, melyek ipartelepek, erőközpontok és egyéb életbevágó üzemek elsötétítésével járnak. Már a csökkentett világítás során is nagy gondot és költséget jelent a terjedelmes üvegfelületek befedése, a művelet különben is gyakorlatilag nagyon nehezen vihető keresztül. Az új eljárás szerint, melyet most kísérleteznek, az ipartelepek minden berendezési tárgyát, melyeknek az üzem alatt láthatóknak kell lenniük, fluoreszkáló anyaggal vonják be s e felületeket valamilyen különös, láthatatlan sugarakat ontó fényforrással világítják meg.

Jubilál a legrégibb bánsági közsínház. Temesvárról jelentik: Az oravicai színház ebben az esztendőben lett százhusz estendő. A jubileumot az ünnepségek sorozatával ülik meg. Az oravicai Kaszinó és Színház-Egyesület diszgyűlést tartott, amelyen Teicu Ion dr, volt prefektus kihallgatáson jelent meg Marta Alexandru dr királyi helytartónál, akit a tavasszal tartandó főünnepségre meghívott. A helytartó kilátásba helyezte részvételét.

Nátház
fenyegeti
Önt! A fertőzés ellen
védekezzen
VALDA
PASZTILLÁ-val
eredeti dobozban

Meghalt egy kiváló magyar dalos. Temesvár. Saját tud. Mihályffy Emil ismert gabonakereskedő negyvenöt éves korában szívbajban elhunyt. Mihályffy Emil kiváló tenorista volt a helybeli Filharmóniában, valamint a Magyar Dalárdában értékes munkásságot fejtett ki. Hangversenyeken kedvelt szólista volt s különösen a magyar nótát énekelte elragadóan. Felesége született Te'nor Gizella, két fia és kiterjedt rokonsága gyászolják. — Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Népes számban jelentek meg a temesvári és vidéki dalárdák, dalegyesületek kiküldöttjei és tagjai. A temetési szertartást Recht K. Géza apátplébános vezegte. Takács Kálmán a Magyar Dalosszövetség bányási kerületének nevében bucsuzott a halottól, Luna si Titu, a tizedei kartársak nevében beszélt, míg Braun Dező, a Filharmónikus társaság elnöke, a társulat volt alelnökétől bucsuzott. A sírnál Gokler Gyula mondott bucsuztatót.

Szovjetország betörőbandát ítél el a szatmári törvényszék. Saját tud. Néhány hónappal ezelőtt a szatmármegyei csendőrség letartóztatta Cerepovszky János, Cosma János szovjetországi illetőségű cigányokat, valamint három kiskorút, akik ismeretlen módon átjöttek Romániába és Szatmár megyéig, utközben mindenütt betöréseket követtek el. A betörők most állottak a bíróság előtt, amely Cerepovszkyt, Cosmat és egy kiskorút, fejenként háromhónapi fogházra ítélte.

3 hónapi fogház — a bíróságot sértőhangu beadványért. Arad. Saját tud. Dr. Ungár Adolf ügyvéd neve ismeretes az újságolvasók előtt. Emlékezetes ügye annakidején sokat foglalkoztatta a belöldi és a külföldi sajtót. Őt vádolták azzal, hogy 1918-ban egy terrorispárt élén kivezette Mescu Juon földművelőt. Ügyét a temesvári törvényszék vádánál elítélte. Ungár Adolf a vádlatokhoz sértőhangu beadványt intézett — azt állítva a bíróság tagjairól, hogy ebben az ügyben befolyásolták őket — és ellene politikai hátszót, nem törvényes eljárást indítottak. A vádlatok sértőnek találta a beadványt — és most e miatt indították eljárást Ungár Adolf ellen. Az ügy megjárta a temesvári és varami fórumokat, de mindkét helyen illetéktelennek mondotta ki magát a bíróság. Végül is az aradi törvényszék mondotta ki magát illetékesnek az ügyben és a csütörtök délelőtti tárgyaláson dr. Ungár Adolfot a bíróság megsértéséért 3 hónapi fogházra és súlyos pénzbüntetésre ítélte.

Megkegyelmeztek a Ripensia elítelt játékosainak. Bucurestiből jelentik: Megirtuk, hogy a buzaui törvényszék elítélte Bindea, Pavlovici és Kohn futballistákat, a Ripensia játékosait, mert egyik utazásuk alkalmával összeveszttek a vasúti kulazzal és azt a vita hevében össze-vissza verték. A bíróság hatósági személy megsértés miatt a három játékost egyenként kétheti fogházra ítélte és ezzel bizonytalanná vált, hogy a tavaszi bajnoki fordulóban résztvehetnek-e. A kérdés most sportszempontból kedvező megoldást nyert, mert a buzaui törvényszék öfelsége kegyelmi rendelet alapján a három játékos büntetését elengedte.

Sorozatos betörések Kézdivásárhelyen. Saját tud. Kézdivásárhelyen az utóbbi három hónap alatt hat betörést követtek el ismeretlen tettesek. A betörők, ugylátszik, egyes személyeket egyenesen kiválasztottak arra a célra, hogy azokat nem csak egyszer, hanem többször is kifosszák. Így a háromhónap alatt Muzsnay Domokos kereskedését kétszer rabolták ki, most pedig Zsarnóczky Zoltán terménykereskedőhöz törték be másodjában. Alig pár héttel előbb a Zsarnóczky lakását törték fel, most a város egyik legforgalmasabb utcájában levő üzletébe hatoltak be állkulcsal és olyan nyugodtan dolgoztak, hogy a kasszát teljes egészében leszerelték és elemelték. Közel 5000 lei készpénzen kívül körülbelül 25000 lei értékű adóslévlé és kötvény került így a betörők kezére. Az egyre vakmerőbb betörések nyugtalanítják a város lakosságát.

Mi okozta a falusi kisfiu halálát? Nagyvárád. Saját tud. Több mint 2 évvel ezelőtt történt egy pénteki vásáron Margittán, hogy Mekkere György díszéri gazdálkodó ökrösszekere felborult és a gazdálkodó szekeren ülő Gábor nevű 6 éves kisfia oly szerencsétlenül bukott ki a szekérből, hogy azonnal meghalt. Az ügyben Rápolthi Mihály gazdálkodót és hasonló nevű kiskorú fiát gondatlanságból okozott emberölésért vád alá helyezték, mert az a gyanu merült fel, hogy amikor ők ott haladtak el szekerekkel, akkor ijedtek meg az ökrök s a két szekeret összeakasztva, okozói lettek a szerencsétlenségnek. A törvényszék a csütörtök délelőtti tárgyaláson több szemtanút hallgatott ki az ügyben. Egyrésztük a vádlottak ellen, míg egyrésztük olyan értelemben vallott, hogy a szerencsétlenül járt gyermek édesanyja ütötte meg az ökröket — s ez okozta volna a szerencsétlenséget. A szerencsétlenül járt kisfiu szülei 23 ezer lei kártérítést kérnek Rápolthiékól kisfiuk haláláért. Az érdekes ügyben március 2-án hirdet ítéletet a törvényszék.

* A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epe-hajtó a dr. Földes-féle Solvo pirula. Székrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Kasszaturók egy magánlakásban. Temesvárról jelenti saját tudósítónk. Demkó Géza bányási földbirtokos néhány napra elutazott Temesvárról s ezalatt nem maradt otthon senki. Amikor most visszatért, lakása ajtaját feltörve találta: távoilte alatt betörők jártak a lakásán, akik a pénzeszekrényt igyekeztek feltörni. Egy fúróval lyukat ejtettek a páncélszekrényen, de mivel — minden jel szerint — nem voltak „szakemberek”, minden eredmény nélkül abbahagyták a dolgot. Hogy kárpótolják magukat, elvittek a lakásból több gyűrűt, egy értékes női prémkabátot, selyemruhát és három, nemesi címerekkel ellátott ezüst cigarettatárcát. Az egyik cigarettatárcába a gróf Andrassy-család címere volt bevésvé. Demkó Géza feljelentést tett a rendőrségen, amely széleskörű nyomozást kezdett. A betörők egyébként jól lehetnek értesülve: nem hiába igyekeztek a páncélszekrényt feltörni. Tekintélyes összeg és nagy értékű ékszer volt abban elhelyezve. S ha ez nem is került a kezükre, az ellopott tárgyak is értékesek — legalább negyven ezer lei értéket képviselnek.

Ha a szomszéd vendéglőben mulatnak... Nagyvárád. Saját tud. Érdekes ügyet tárgyalt a törvényszék IV-ik szekciójának tanácsa. A Palace szálloda tulajdonosa dr. Roman Tacian ügyvéd utján feljelentést adott be az Azuga vendéglő tulajdonosa ellen, mert az Azuga teraszával szemközti levő szállodai szobák vendégei az eszakai hangos mulatózások következtében nem tudnak nyugodtan aludni. A feljelentő még azt is kérte, hogy nem mint egyszerű kihágást, hanem mint bűncselekményt tárgyalják az ügyet. A járásbíró igazoltnak találta a vádat és kisebb összegű pénzbüntetésre ítélte az Azuga tulajdonosát. Felbevezés folytán került az ügy a törvényszék elé, ahol dr. Popa Liviu képviselte az Azugat. Tanúkkal igazolta, hogy a vendéglő csendes szórakozás sohasem lépte át a megengedett határokat és az udvarbelieknek sem volt panaszja sohasem a vendéglő ellen. A kései vendégek különben is rendszeresen be szoktak vonulni a helyi helyiségekbe. Mivel az ügyesség és a polgári rész sem adott be fellebbezést, a törvényszék felmentette a vád- és következményei alól az Azuga tulajdonosát.

Praktikus gyermekokosi, amelyből a kisbaba egy mozdulattal kiemelhető. Angol találmány

Szombaton és vasárnap délután is lehet a nagyváradi Magyar Házban beiratkozni a Nemzeti Ujjászületés Frontba

Nagyvárád. Saját tud. A Nagyvárád város polgármesteri hivatala közölte dr. Soós István v. képviselővel, hogy tekintettel arra, hogy a Magyar Házban a beiratkozások nagyon gyér számban történtek, egyelőre ott beszünteti és a további beiratkozást a városházán eszközli a délelőtti órákban. Dr. Soós István kérésére a polgármesteri hivatal hozzájárult ahhoz, hogy folyó évi február hó 25-én, szombaton és 26. vasárnap délután 4-7 óráig még egyszer alkalmat adnak a magyar polgárságnak, hogy a Nemzeti Ujjászületés Frontjába a Magyar Ház helyiségében str. Duca No. 9 iratkozhasson be.

Felhívjuk tehát a magyar közönséget úgy a férfiakat, mint a nőket, hogy e hó 25-én és 26-án, szombaton és vasárnap délután amennyiben még nem jelentkeztek, jelentkezzenek a Magyar Házban beiratkozásuk végett.

Ugyszintén felhívjuk újból azokat, akik jelentkeztek ugyan, de nem kérték a magyar szekcióba való felvételüket, hogy ez alkalommal szintén újból jelentkezzenek és kérjék a magyar szekcióba való felvételüket, amire vonatkozólag a polgármester intézkedett, hogy eszközölni kell.

Ha írárd, dörzsölje be testét Diana sóborszesszel. Hatása gyors és biztos.

Csikmegeye közegészségügyi viszonyai kielégítők

Csikszereda. Saját tud. Elkészült a megye tieszi főorvosi hivatalában az a nagy munka, mely a mult évi közegészségügyi „hadjárat” körzeti adatait gyűjtötte össze és osztályozta egységes rendszerbe.

Ezek az adatok arra mutatnak, hogy Csik megye közegészségügyi viszonyai kielégítőek az adott körülmények között. Ez alkalommal csupán Karczfalva, Jenőfalva, Dánfalva, Szenttamás, Madaras és Csikszentdomokos községek körzetével foglalkozva megállapíthatjuk, hogy bár ezekben a községekben nagyobb szegénység van, mint az alsóközépségi falvakban, mindentű a legnagyobb tisztaság és rend uralkodott, úgy a lakóházakban, mint a gazdasági épületekben. Az egészségügyi ellenőrző bizottság 3300 lakóházat és udvart vizsgált fel. Ebből a jelentékeny számból csupán 159 lakást talált egészségi követelményeknek nem felelőnek, legtöbbit olyat, ahol cigányok laknak. Ezeket a lakásokat hatósági segítségével fertőtlenítették. Dr. Elthes Endre karczfalvi körorvos intézkedésére 383 falusi lakost vizsgáltak meg Röntgen átvilágítással tüdőbaj szempontjából. Ezek közül csupán 34 volt tüdőbeteg, 24 régebbi és 10 új fertőzésű. A nyilvánvalóan tüdőbetegeket ellátták megfelelő orvossággal, kezeléssel és állandó orvosi felügyelet alá helyezték.

Már súlyosabbak a viszonyok a gyergyói részekben, ott is azonban a gyergyóbékási körzetben fekvő három faluban. Ide külön egészségügyi szervezetet létesítenek, illetve az eddig teljesen korszerűen kiépített. Legkedvezőbbek az egészségügyi viszonyok Alsóközépségi községében. Ez a legtermékenyebb vidék Csiknak és viszonylagosan egészségesebb légkörben élnek az emberek.

Folyóirat-szemle

A „Hirnök” leigujabb száma is rendkívül gazdag tartalommal jelent meg, amelyből kiemeljük a következőket: XI. Pius. — Szira Béla: Laura néni kozákja. — Mael Ferenc: Mások örömén felderülni. — Ormos Gerő: Parasztszobák szépségei. — Imrik Klára: Jó tudni. — Mihelics Vid: A portugál csoda. — Stadler Aurél: A jövő emberéhez. — P. Boros Fortunát: Új utakon? — Miben áll a Vatikán konfliktusa az olasz állammal? — P. Jánosy Béla: Apák, anyák dicsérete. — Dallos Sándor: Jegenyék. — Az ifjusági irodalom rejtelmei. — Stadler Aurél: Köszönet a hajnalnak. — P. Takács Ince dr. O. F. M.: Batthány-Strattmann László herceg, a társadalom orvosa. — pjb.: Püspökszentlászló Kolozsváron. — A Pázmány Társaság. — P. Böle Kornél O. P.: Vasárnap délelőtt Barcelonában. — Ami a zsidókérdés és a zsidótörvény mögött van. — Váth János: Krajcáros zemlyék. — Aranykedély. — Színház. — Szemle. — Krónika. — Szerkesztői üzenetek. — A Hirnök megrendelhető Kolozsváron, Str. Franciscanilor 1. szám. Előfizetési ára: egy évre 160 lei, félévre 80, egyes szám ára 16 lei.

KÖZGAZDASÁG

Ezerhétszáz cégkért felvételét az exportőrök listájára

A kérvények kétharmad részét kedvezően intézték el.

Bucurestiből jelentik: Az exporttestület megalakítása végett folyamatba tett lépések első része befejezést nyert. A beérkezett kérvények felett már döntött a szakbizottság és a döntésnél a szempont az volt, hogy az egyes jelentkezők a múltban mily tevékenységet fejtek ki. Az 1700 kérvény kétharmadrésze kedvező elintéztést nyert, ami annyit jelent, hogy ezek a kérvényezők felkerülnek a hiva-

talos exportlistába, amelyet e hó végén meghirdetnek a Monitorul Oficial-ban. Csak kisebb és kellő garanciával nem rendelkező cégek kérelmét utasították el és azokat, akik a múltban nem vettek részt az áru kivitelben. A listára kerülnek mindazok, akik eddig is tagjai voltak valamely exportszindikátusnak. A munka ilyen előrehaladta mellett nincsen kilátás arra, hogy a március elsejei terminust meghosszabbítsák.

Háromszáznyolcvanmillió lejfel tartozik a Szeszmonopol a szeszgyáraknak

Bucurestiből jelentik: A Szeszszindikátus jogutódja, az Asociația Fabricilor de Spirt Industrial S. A. most tette közzé 1938 augusztus 31-én lezárt kimutatását az 1937—1938. üzletévről. A kimutatás szerint, a szeszgyáraknak a Szeszmonopol

380.704.110 lejfel tartozik. A Szindikátus bevétele 16.889.225 lei volt. A Szeszszindikátus 5 millió lei tőkéjéből a szeszgyárak 3.5 millió leit még nem fizettek be.

Sikeresebb gazdasági tanfolyamok Biharban és a Szilágyságban

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Bihar megyében és Szilágyságnak, Bihar határos részein a tél folyamán a szokottnál is élénkebb tevékenységet fejtett ki.

Az utóbbi hetekben Érbogyoszlón rendezett nagyon jól sikerült tanfolyamot, amelyen 35 hallgató vett részt.

A tanfolyamon Sziklay Béla erdélyi birtokos, Kellner György nyug. főállatorvos és Székely Lajos gyümölcskertész és szőlőgazda vettek részt, mint előadók.

A tanfolyam bezárása alkalmával, az Erdélyi Gazdasági Egylet részéről Koppány Rezső nagyváradi felügyelő vett részt. A vizgabiztosi tisztelet ifj. Bóniss Elemér kőbükuti nagybirtokos, okleveles gazda töltötte be. A tanfolyam megszervezését Móricz Ernő érbogyoszlói földbirtokos végezte el nagy lelkesedéssel és odaadással.

A tanfolyammal kapcsolatban, a szomszédos Albis községben megalakult a gazdakör. Ugyancsak jölsikerült népes gazdakört alakított Koppány Rezső felügyelő Tóti községben is. A gazdakör megalakítása körül Mészáros tiszteletes buzgólkodott.

Népes és jól sikerült téli gazdasági tanfolyamot rendezett az EGE Koppány felügyelő vezetésével a szomszédos Zoványban is. Az előadói tisztelet ugyanazok töltötték be, akik Érbogyoszlón előadók voltak.

A tanfolyamot a virágzó állattenyésztésükről és szarvasmarha tartásukról megbeszélte híres zoványi gazdák közül 50-en látogatták a legnagyobb szorgalommal és buzgalommal. A vizgabiztosi tisztelet Visky János helybeli földbirtokos töltötte be.

Teljes megelégedésre folytak be a községi adók Vajdahunyadon. Dévai tudósítónk jelenti: Vajdahunyadon a községi adók teljes megelégedésre folytak be, amennyiben januárban a város a kivetett adóknak 91 százalékát már bevételezte.

Uj szövetkezet Tordán. Saját tud. A tordai és tordamegyei iparosok és ipari munkások beszerzési és fogyasztási szövetkezetét alakították, melynek célja az összes szakmai iparosok istápolása.

Hunyad megyében két munkaügyi alfelügyelőség van. Dévai tudósítónk jelenti: Az új beosztás szerint minden megye csak egy munkaügyi alfelügyelőséget kap. Tekintettel azonban arra, hogy a Zeilvölgyében hatalmas számú munkás-ság dolgozik s azonkívül a megye más részeiben is sok munkás van foglalkoztatva, Hunyad megye két alfelügyelőséget kapott és pedig egyet Déva székhellyel, egyet pedig Gyula város székhellyel.

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Bihar megye pénzügyigazgatósága értesíti a malomköves parasztmalmok, valamint a kereskedelmi és hengerműmalmok tulajdonosait, hogy az idevonatkozó rendelkezés értelmében kötelesek 1939 március elsejéig a földművelésügyi minisztérium központi buzaértékesítési hivatalába a malmaik leíró ivlapjait (fișele descriptive) benyújtani, még abban az esetben is, ha ezeket az ivlapokat 1937-ben is benyújtották. A rendelkezés ellen vétőket 5000-tól százezertől terjedő pénzbüntetéssel sújtják. A kitöltendő ivlapokat az illető kerületi ellenőrtől lehet megszerezni.

Milyen román árucikket keres a külföld?

Bucurestiből jelentik: Az Exportot Irányító és Támogató Igazgatósághoz az alább felsorolt román árucikkekre érkeztek be érdeklődések az egyes külföldi államokból:

Anglia: finomabb üvegáruk, finomabb porcellán áruk, szőnyegek, házi szőttek, disznóbőr, füstölt és konzervált sonka, gyümölcs konzervek, halva, csokoládé bonbonok (likőrtöltés nélkül), dió, hagyma.

Belgium: cirokseprű Erdélyből és Bánáttól.

Brazília: borsó, fokhagyma.

Kanada: cirok és cirokseprű.

Svájc: dióexportőrökkel keresnek összeköttetést, ezenkívül benzolt, kommerc benzint keresnek, erős deviza ellenében.

Franciaország: szárított halikra, lóhere és lucernamag.

Közelebbi információk az Exportot Irányító és Támogató Igazgatóságnál (București, Calea Victoriei 100.) kaphatók.

Kilenc állam adott utazási kedvezményt a magyarországi mezőgazdasági kiállításra

Utazási és vizumkedvezmények a budapesti mezőgazdasági kiállításra

Budapestről jelentik: Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, amely az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által március 22—27. napjain Budapesten rendezendő negyvennyolcadik országos mezőgazdasági kiállítás és tenyésztéstudományi kiállítás részéről megnyilvánul, a rendezőbizottság minden lehető megítélés mellett az irányban, hogy a kiállítás külföldi látogatói minél könnyebben és kényelmesebben, valamint minél kisebb költséggel utazhassanak a kiállítás megtekintésére. Ennek érdekében 9 állam (Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Bulgária, Görögország, Lengyelország, Olaszország, Svájc, Törökország) területén különféle, 25—50 százalékos utazási és hazai vizumkedvezményt eszközölt ki a rendezőség, amelyeket a kiállítási igazolványok alapján bárki igénybe vehet.

A kiállítás alkalmából március 12-től 27-ig a kiállítási igazolvány és az utlevél felmutatása mellett vizum nélkül lehet Budapestre utazni. A vizumot utólag 2.50 P kezelési költség befizetése mellett kell megszerezni, a kiállítást megelőzően a külföldiek ellenőrző országos központi hatóságánál (Budapest, IX. Fővámplota) a kiállítási napokon pedig a kiállítási területen működő utlevélkiadósoknál.

A külföldiek részére kiadott kiállítási igazolvánnyal az összes magyar vasutakon és hajókon március 12-től 27-ig Budapestre a határtól félúri menetjeggyel lehet utazni és ugyancsak félúri menetjeggyel lehet Budapestre visszafelé utazni, vagy bármely más irányban és határállomáson át elutazni március 22-től április 6-ig. E kedvezmény bármely vonaton és kocsiosztály használatánál élvezhető. Az utazást a külföldi igazolvány alapján idejővet, valamint visszamenet egy-egy ízben meg lehet szakítani.

E kedvezmények igénybevételére jogosító igazolványokat a magyar külképviseleteknél, követségekben és konzulátusoknál, a külföldi menetjegy- és utazási irodákban, a Wagons Lits képviselőinél, Romániában: az Erdélyi Gazdasági Egyletnél (Cluj, Str. Andrei Muresan 10.), Csehszlovákiában: Pozsonyban a Nagybirtokosok, Birtokosok és Birtokos Országos Gazdasági Egyesületénél (Sionkiwiczova 2.), Jugoszláviában: Szilágyi Géza dr. m. kir. kereskedelemügyi miniszteri megbízottjánál (Beograd, Vuk Karadjica u. 11.) lehet beszerezni. Az igazolvány egyben a kiállítás kétézer díjtalan megtekintésére jogosít. A kiállítás-szal kapcsolatban bármely kérdésre készszóggal nyújt felvilágosítást a rendezőség. (Budapest, IX. Köztelkek-utca 8. sz.)

Vágóhídi hűtőt épít Torda város. Saját tud. Torda város tanácsa a város fejlődésével s az utóbbi években tetemesen fokozódott vágóhídi husvágás és huszfogyasztás közérdekű követelményeire való tekintettel elhatározta, hogy a városi vágóhíddal és városi műjégygyárral kapcsolatos régi, kisméretű hűtő helyére egy sokkal nagyobb méretű és teljesen modern berendezésű vágóhídi hűtőt épít. E nagyfontosságú közegészségügyi alkotást — terv szerint — még az idei tavaszon felépítik, hogy a nyári meleg idő kezdetétől már a kész hűtő megfelelőhessen fontos hivatásának.

Apecéhidetése

<p>Lakás szavanként 3 lei</p> <p>Két szobás, fürdőszobás lakás kiadó március 1-re. Nagyvárad, Str. Vlașuța 44. szám.</p> <p>Kiadó március 1-re 1 szoba, konyha, speizos lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13.</p> <p>Kiadó két szobás komfortos, emeletes lakás, május 1-re. Nagyvárad, Strada Moldova 22. szám.</p> <p>Négyszobás földszintes utcai lakás május 1-ére kiadó. Calea Dorobantilor 18. sz. Használt butorok, ajtók, ablakok is eladók.</p> <p>Adás-vétel szavanként 3 lei</p> <p>Kerékpár, jó állapotban levő, Opel gyártmány, eladó. Bánayai Sándor, Nagyvárad, Str. Wilson 25.</p>	<p>Egy jó karban levő Schöberl-ágy, Micus, filadendra eladó. Nagyvárad, Str. Alexandri 51.</p> <p>Különféle szavanként 3 lei</p> <p>Papiszobóság Kovács, Cluj, Str. Regina Maria 20. — Jutányos árak.</p> <p>Herbst óra-, ékszerárúház, Rezele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omega óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, brilliáns ékszereket, arany órákat.</p> <p>PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.</p>
---	--

LEGUJABB

Március elsejéig a 62 bíbornok mind megérkezik a pápaválasztó konklávéra

Két jelölt van előtérben

Vatikánvárosból jelentik: A bíbornokok állandó értekezletén szerdán 51 bíbornok vett részt s március elsejéig a 62 bíbornok mind együtt lesz a pápaválasztó konklávéra. Az olasz lapok tartózkodnak minden állásfoglalástól, mert az olasz kormány híven a lateráni szerződéshez, a pápaválasztás minden befolyásától távol kívánja magát tartani. A szer-

dai bíbornoki értekezlet két bizottságot küldött ki a konklávé előkészítésére.

Vatikáni körökben úgy tudják, hogy két jelölt személye áll előtérben. Az egyik *Dalla Costa* firenzei érsek, akinek a megválasztását *Pacelli* bíbornok-államtitkár akarja, a másik *Maglione* bíbornok, akit a kuriális és az amerikai bíbornokok támogatnak.

Nagy tevékenység az angol fegyverkezési politika népszerűsítésére

— Sempill lord romániai útjára tetek kérdést az alsóházban —

Londonból jelentik: Anglia nagyarányú fegyverkezési politikája mellett hangulatokeltés végett a kormány élénk propagandát fejt ki a nép körében. A szerdai nap folyamán Chamberlain miniszterelnökön kívül még két miniszter fejtegette a fegyverkezés szükségességét. Burgin közlekedési miniszter az oxfordi egyetem nagytermében tartott előadást az angol véderő kiépítéséről. Kingsley Wood légügyi miniszter pedig Birminghamban beszélt arról, hogy egyre jobban győzedelmeskedik Chamberlain békepolitikája. Minél nagyobb Anglia hadereje — mondotta a miniszter

— annál nagyobb a béke érdekében kifejtendő befolyása.

Londonból jelentik: Az angol alsóházban Brice képviselő kérdést intézett a kereskedelmi miniszterhez Sempill lord romániai utazásával és tárgyalásaival kapcsolatban. Brice képviselő megkérdezte, hogy Anglia vállalt-e bizonyos kötelezettségeket a román ipari körökkel. A kereskedelmi miniszter válaszában kijelentette, hogy Sempill lord küldetése magánjellegű volt és a kormánynak nincs tudomása semmiféle egyezményről, mely az angol és román hivatalos körökbe tartoznék.

Franco tábornok és Mussolini táviratváltása

Berard francia szenátor reméli, hogy péntekre meglesz Franciaország megegyezése a nemzeti Spanyolországgal

Barcelonából jelentik: Az itteni katonai díszfelvonulásról Franco tábornok távirati üdvözlést küldött Mussolininek. Az olasz kormányfő válaszolt és köszönetet mondott Franco-nak, hogy az olasz önkéntesek is résztvehettek a díszfelvonulásban. Azt is kifejezte, hogy az olasz önkéntesek továbbra is mindaddig rendelkezésére állanak Franco tábornoknak, míg a végleges győzelmet ki nem vívja.

A *Giornale d'Italia* kiemeli, hogy a táviratváltás erős cáfolata annak a demokrata híresztelésnek, mintha a spanyol és olasz nemzet vezérei között ellentétek volnának.

Franco tábornok szerdán Tarragonában tartott szemlét a hadihajók és a légiflotta fölött. A felvonuló légiflótában az olaszoknak 60 vadászgépe és 70 bombavetője szerepelt.

Burgosból jelentik: A francia határmenti Saint-Jean de Lux-ból visszaérkezve Berard francia szenátor csütörtökre ismét Burgosba érkezett. A szenátor még ideutazása előtt egy távirati irodának kijelentette, hogy valószínűleg pénteken már meg tud egyezni Jordana spanyol nemzeti külügyminiszterrel. A francia államtanács ezen az alapon még e héten határoz a Franco-kormány elismeréséről.

Angila sürgeti a nemzeti Spanyolország elismerését.

Párizsból jelentik: A csütörtöki lapok jól értesült forrásra hivatkozva közlik, hogy az angol

kormány diplomáciai uton megsürgette Párizsban a spanyol nemzeti kormány jogi elismerését. A párizsi angol nagykövét megoldása illetve elintézése igen sürős.

Francia politikai körökben is helyeslik Anglia lépését, mivel azt tartják, hogy Burgos nem szándékszik a véres megtorlás útján baladni, amennyiben a köztársaságiak megadják magukat. A *Petit Parisien* szerint nincs helye huzódózásnak. Az *Ère Nouvelle* megjegyzi, hogy nem szabad feláldozni Franciaország elsőrendű érdekeit bizonyos baloldali nézetek miatt. A *Journal* angol politikai körök értesülésére hivatkozva közli, hogy a francia államtanács legkésőbb szombaton jogilag is elismeri a Franco kormányát. Ezzel szemben az *Oeuvre* azt írja, hogy a francia államtanács csak a jövőhéten hozza meg döntését.

Százezer spanyol menekültnek keresnek helyet Mexikóban.

Barcelonából jelentik: Mint Madridból jelentik a köztársasági Spanyolország mexikói követe, Pietro volt miniszter 100 ezer köztársasági spanyol menekült bevándorlását készíti elő a végső összeomlás esetére. Ugyanilyen kivándorlást előkészítő megbízást kaptak a köztársasági Spanyolország többi Dél-Amerikában élő képviselői is. A Dél-Amerikai államok azonban nem hajlandók ilyen tömeges számban elfogadni a köztársasági menekülteket. A párizsi és a londoni ügyvivők nagyszámú francia és angol kiküldetéséről tárgyalnak, hogy a teljes összeomlás esetén elszállítsák a spanyol menekülteket.

Strezában lesz Hitler, Mussolini és Franco találkozása

Párizsból jelentik: A *Journal* római tudósítója minden ellentétes cáfoló nyilatkozattal szemben is fenntartja azt a hírt, hogy Hitler, Mussolini és Franco közeljövőben értekezletre ülnek össze. A három államférfi a *Journal* értesülése szerint Strezában találkoznak. Strezában állítólag már meg is tették az előkészületeket fogadásukra.

A Balkán-szövetség értekezlete Bulgáriában kormányválságot idéz elő

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* jelentése szerint a Balkán-szövetségnek Bulgáriára vonatkozó határozatai komoly következményeket vonnak maguk után. Angol lapok véleménye szerint a bulgár revíziós kérések elutasítása *Kioszevanov* kormányának lemondásához fog vezetni. Az angol lapok megjegyzik, hogy a Balkán-értekezlet határozatának hírére nagy megdöbbenéssel fogadták Szófiában.

Beck lengyel külügyminiszter Párizsba is ellátogat

Gafencu román külügyminiszter március 4-ikén megy a lengyel fővárosba

Párizsból jelentik: Francia lapok értesülése szerint Beck lengyel külügyminiszter Párizsba is ellátogat. *Bonnet* francia külügyminiszter szerdán tárgyalt a párizsi lengyel nagykövettel és állítólag akkor került szóba Beck párizsi utazása. A francia külügyminisztériumban nem erősítették meg, de meg sem cáfolták Beck párizsi látogatásáról elterjedt híreket.

Berlinből jelentik: A *Deutsche Allgemeine Zeitung* varsói jelentés alapján közli, hogy Gafencu román külügyminiszter március 4-én utazik Varsóba. A román külügyminiszter varsói tartózkodását 3 napra tervezi.

Ismeretlen tengeralattjáró megtorpedózott egy ismeretlen hajót

Londonból jelentik: A Reuter távirati értesítése szerint az Azori-szigetektől 200 mérföldre délre egy ismeretlen tengeralattjáró megtorpedózott egy eddig még ismeretlen nevű gőzöst. A gőzös rádiótáviratban kért segítséget. Valószínűnek látszik az a feltevés, hogy „Pecc” szó nem neve, hanem csak hívőjele a gőzösnek.

Londonból jelentik: Az Azori-szigetek közelében megtorpedózott és eltűnt gőzöst még mindig nem találták meg. Ugy a támadást, mint az azt követő segélykérést teljes titokzottság veszi körül. Pecc nevű hajót egyetlen tengerészeti hivatal sem tart nyilván s ilyen hívőjelet sem ismernek.

A magyar képviselőház vitája a Teleki-kormány programja fölött

A kereszténypárt és a volt kormánypárt egyik disszidens csoportja bizalmát nyilvánította az új kormány iránt

Budapestről jelentik: Csütörtökön délelőtt a képviselőházban megkezdték a vitát Teleki Pál miniszterelnök programnyilatkozata fölött. Elsőnek gróf Zichy János a Keresztény Párt nevében teljes odaadásáról és támogatásáról biztosította a kormányt. Mikecz Ödön a fajvédő csoport nevében szintén bizalmát fejezte ki Teleki Pál kormányprogramja iránt. Gróf Zsigray Antal a pártonkívüli képviselők nevében azt fejtegette, hogy Magyarországnak minden körülmények között semlegesnek kell maradnia. Rassay Károly demokrata és Payer Károly szociáldemokrata képviselő bizalmatlanságát hangoztatta a kormánnyal és annak programjával szemben.